

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp. peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvu
telefon šte. 50, upravljalstva šte. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekalni
račun: Ljubljana šte. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

J. Š.

Češkoslovaška politika.

Praga, 15. marca 1927.

S prezidentovim ukazom je proglašeno zimsko zasedanje čl. parlamenta za končno in 15. marca, to je danes, ko pišem to pismo, sklican parlament k pomladanskemu zasedanju. V zadnjem času so delovali zelo marljivo odbori. Vobče imajo vse skupščinske seje čl. parlamenta samo formalni pomen, ker se vse delo izvršuje v odborih. V prihodnjem zasedanju se predloži poslanski zbornici in senatu načrt zakona o izenačenju davkov in o upravni reformi. Vlada pa pretrsa železničarski in poštni pravilnik.

Opozicija si na vse mogoče načine prizadeva priti v vlado in to čim prej, ker vsak dan izgublja več tal. Občinske volitve, ki so se začele v preteklem mesecu, kažejo jasno, da izgubljajo soc. demokrati in nar. socialisti, a tudi komunisti. Ker komunizem izgublja svojo moč, je zopet en razlog manj, da treba vzeti v vlado nar. socialiste, ki bi privezali zapeljano komunistično delavstvo na državo. Odkar je v odsekah sprejel zakonski načrt, da se ukine volivna pravica vojaštva, izgube rdeče beli (nar. socialisti), rdeči in temno rdeči (komunisti) sodrugi možnost, širiti svoje ideje med vojaštvom. Socialistično-komunistični teror je nehal tudi v ljudskih in srednjih šolah, odkar je prevzel prosvetno ministrstvo vsestransko pravični agrarni poslanec prof. dr. Hodža, ki je strogo nastopil proti strankarstvu, ki so ga zanašali v šolo socialistično-komunistični učitelji, nastavljeni od socialističnih ministrov in šolskih nadzornikov, ki novih učiteljev kat. svetovnega nazora sploh niso hoteli sprejemati, stare pa so odpustili. Ker vedo, da ima g. Švehla vedno rad dvoje želez v ognju, zato so v svojem časopisu rdeči bratje slikali nevarnost klerikalizma ter priporočali rdečo-zeleno vlado. Komunistično-socialistični blok bi imel 113 poslancev, a agrarni jih imajo 63 in bi torej ta vlada bila ne samo »protiklerikalna«, temveč tudi močnejša od sedanje. Čeravno prof. Hodža, ki je v agrarni stranki skoraj tako vpliven ko g. predsednik Švehla, noče nič slišati o rdečo-zeleni koaliciji, so vendar soc. demokrati v tajnem sporazumu z nar. socialisti stavili v »Straži socializma« komunistom ponudbo, da se osnuje enoten blok. Komunisti pa so to ponudbo energično odbili. Ker niso uspeli z enotnim blokom, so hoteli na drug način izsiliti vstop v vlado. Hujskali so železničarje in poštarije, da stopijo v štrajk. Socialistični listi so prinašali neresnična poglavja iz pravilnika, ki je o njem razpravljala vlada. Ko pa je vlada objavila sprejeti pravilnik, železničarji niso bili več bojoviti.

Najbolj je prizadeta z grenkim opozičnim kruhom nar. socialistična stranka, ki ji naglo uhajajo pristiski, odkar ne more deliti več nagrad iz državnih virov. Ker ima bivši strankin predsednik Stříbrný, ki je izključen iz stranke, v rokah skoraj ves strankin kapital, se mora sedaj opuščati mnogo strankinih tajništva.

Malo se piše, a mnogo se govori o koncordatu z Vatikanom. Prof. dr. Hodža, prosv. minister in poslanec agrarne stranke, veren protestant, je nedavno v parlamentu naglasil potrebo boljših odnosov z Vatikanom. Protivi pa se temu zunanji minister dr. Beneš. Pravzaprav je čudno, kako more tako sposobni prof. dr. Beneš, ki je na željo g. prezidenta prevzel zunanje ministrstvo tudi v sedanji vladi čeravno pripada opozičionalni nar. soc. stranki v notranji politiki položiti vse samo na eno, vsotodržavsko protiklerikalno karto, čeravno je nedavno priznal, da bi Češkoslovaški kulturni boj veliko škodoval. Ta njegova napaka bo tudi kriva, da se ne bo meseca maja t. l. uresničila želja g. prezidenta prof. dr. Masaryka, da bi bil za njegovega naslednika izvoljen prof. dr. Beneš. Kajti čl. katoličani so velika moč.

V zunanji politiki si prizadeva dr. Beneš čim bolj utrditi čl. prestiž in navezati čim ožje zveze s Poljsko. Masarykova izjava in njegova pot v Ženevo bo v tem oziru veliko pripomogla. Železi je, da bi Poljaki razumeli mig Češkoslovaške, ki ga je dala z ugoditvijo slovaških zahtev in z vstopom Nemcev v vlado. Jasneje, čeravno v zelo diplomatski obliki, je opomnil Poljake na pravično rešitev manjšinskega vprašanja prezident Masaryk v svoji izjavi o Poljski.

Važni novi amandementi.

USTANOVITEV DRŽAVNEGA ODBORA ZA VARČEVANJE. — NOVE DAVČNE OLAJŠAVE. — VAŽNE DOLOČBE GLEDE SAMOUPRAV.

Belgrad, 16. marca. (Izv.) Danes so se finančnemu odboru predložili vsi amandementi, ki jih je vlada dosedaj sprejela. Amandementov je zelo veliko in obsegajo važne zadeve glede razbremenitve pri davkih, takseh in carinah, nadalje važne odločbe glede samouprav in prenosa dosedanjih funkcij na oblastne odbore in številne druge olajšave. Predloženi amandementi obsegajo s' upno 54 strani. Te amandemente bomo pričeli dobesedno, čim jih sprejme narodna skupščina. Ponovno poudarjamo, da se med temi našaj: mnogo zelo važnih amandementov. Danes prinašamo samo amandement o državnem odboru, o katerem se v poslednjem času toliko govori. Ta amandement, ki ureja e' po sebi tega državnega odbora, v katerem vidijo nelateri dalekosežna pooblastila za vlado pri izvajanju varčevanja, se glasi takole:

»Za racionalno izvajanje varčevanja v državi in upravi in državnem gospodarstvu se ustanovi državni odbor. Ta odbor sestavljajo: predsednik in 19 članov. Vanj pride:

1. 11 narodnih poslancev, katere določi

finančni odbor narodne skupščine iz svoje srede,

2. 8 oseb, ki se na predlog finančnega ga ministra imenujejo s kraljevim ukazom.

Predsednik tega odbora je finančni minister.

V sporazumu s finančnim odborom narodne skupščine bo ministrski svet z ozirom na odredbe § 2. čl. 94. ustave predpisal uredbo o načinu dela, pravicah in dolžnostih odbora in o načinu izvajanja ukrepov, ki jih bo ta odbor predložil v svrhu varčevanja v državni upravi. Izvajanje ukrepov, ki jih bo odbor predložil, spada v delokrog finančnega ministrstva.

Med temi amandementi se tudi nahaja člen glede samouprav, ki daje glede davkov, samoupravnih in državnih, finančnemu ministru polno oblast, da lahko po pristanku ministrskega sveta olajša davčna bremena. Številni drugi predlogi so, kakor rečeno, istotako važni za spremenitev davčnih bremen. Ko jih bo skupščina sprejela, bodo največje važnosti za gospodarstvo.

Razprava o proračunu ministrstva za notranje zadeve.

INTERESANTNE IZJAVE BOŽE MAKSIMOVIČA. — HSS IMA DOLOČEN NAČRT? — MAKSIMOVIČ TUDI PROTI SDS. — »TEMNE SILE.« — RADICEVCI SO ZOPET POSTALI FEDERALISTI.

Belgrad, 16. marca. (Izv.) Seja narodne skupščine je pričela ob pol 10. V razpravo je prišel proračun ministrstva za notranje zadeve. Za sejo je vladalo veliko zanimanje.

Prvi je govoril notranji min. Boža Maksimović. Izjavil je, da se bo na kratko bavil z dogodki v poslednjem času. V preteklem letu se je zgodilo, da so člani HSS kluba glasovali proti predloženemu proračunu. Potem so pa izjavljali, da se je to zgodilo vsled nesporazumljenja. Tekom istega leta se je ta slučaj ponovil, ki je dovedel koalicijo do razkola. Ako se oziramo na vse te dogodke, ne moremo misliti, da bi bil to samo slučaj ali naivnost, nego da gre tu za določen načrt, vsled katerega se je koalicija razcepila. Sedaj sodeluje v vladi SLS, kateri je glavno, da se uredijo gospodarske neprilike v državi, da se na-avi proračun čimbolj znosen in da se tudi bremena znižajo. Ta cilj je za trenutek potisnil v ozadje razpravo o upravičenosti razcepa prejšnje koalicije. HSS klub se zama trudi, da bi naslikal radikalno stranko kot krivca za razcep koalicije. Omeniti je nadalje agresivnost demokratske stranke, ki skuša s kritiko tega ministrstva pokazati, kako slab režim vlada v tej državi. Postavlja se vprašanje, ali je ta vlada parlamentarna, ker se nahajajo v njej člani, ki niso narodni poslanci. Boža Maksimović se sklicuje na Slobodana Jovanovića, da se on v tem oziru ne strinja z opozicijo. Nato omenja Maksimović opombe, ki so padle v skupščini o temnih silah. Najodločnejše izjavlja, da takih opomb v tej skupščini ni treba. Take opombe so deplasirane in ne lojalne.

Nato je Maksimović govoril o volitvah. Minulo leto so se izvedle občinske volitve v Hrvatski in Slavoniji. Sedaj je še prav malo občinskih komisarjev. V dveh, treh tednih jih bodo nadomestili izvoljeni občinski odbori. 16. maja preteklega leta so bile občinske volitve v Dalmaciji, 15. avgusta pa v Srbiji in Črni gori. Potem so se vršile oblastne volitve.

Vse te volitve so se v celi državi izvršile v največjem redu in svobodi. Sicer so bili posamezni slučaji nezakonitosti, za to pa se ne more delati odgovorna vlada, ker so ti slučaji vedno mogoči. Delo organov notranjega ministrstva je zadovoljivo, čeprav so tu in tam izjeme. Javna varnost je na višini. Nadalje Maksimović govori o proračunu svojega ministrstva, ki se je znižal za 37 milijonov. Redukcijo je izvedlo ministrstvo samo, tako da nadaljnje redukcije niso bile potrebne. V proračunu sta dve veliki stvari: izvedba občinskih volitev v Vojvodini in organizacija občin ter izvedba občinskih volitev v Bosni in Hercegovini. Na ta način se razmere normalizirajo, počasi, toda sigurno. Skupščino prosi, da proračun sprejme, kakor ga je predložila vlada.

Zemlj radnik Čeda Kokanović izjavlja, da bo glasoval proti proračunu.

Demokrat Pera Marković je navajal nasilja režima.

Musliman Gavro Kapetanović pravi, da se muslimanom gode največje krivice. Glasoval bo proti proračunu. Nato se je ob 1. uri seja zaključila.

Popoldanska seja se je pričela ob 4. Prvi je govoril črnogorski federalist Sava Vuletić, ki je govoril o grozodejstvih policijskega režima v Črni gori. Odločno se je izjavil za federalizem, češ da bo edino ta ideja lahko rešila našo državo. Centralizem upropašča državno upravo. Izjava Vuletića, ki je sedaj član seljaškega kluba, je vzbudila precej pozornosti. Nekateri so v deli v tem, da se je Radić zopet izrazil za federalizem, dočim se je včeraj ponujal v vlado.

Samosvojni demokrat Budisavljević izjavlja, da bo njegova skupina glasovala proti. Istotako radićevca Pernar in Toma Vojković.

Ob pol 9 zvečer je bila seja prekinjena. Jutri je interpelacijski dan. V razpravo pride interpelacija radikalnega poslanca Dušana Živojinovića o postopanju okrožnega poveljnika v Pečarevcu.

Senzacionalna vohunska afera.

Belgrad, 16. marca. (Izv.) Današnja popoldanska »Reč« prinaša pod naslovom »Senzacionalna vohunska afera« sledečo vest:

»Po zanesljivih informacijah, ki smo jih danes dobili na merodajnem mestu, bo našo javnost prihodnje dni iznenadila velika in senzacionalna vohunska afera. Gre namreč za veliko, dobro organizirano skupino znanih belgrajskih osebnosti, ki so imele zveze z vplivnimi činitelji naše državne politike. Te zveze so zlorabljale in izvrševale vohunsko službo na račun znane sosednje države (Italije). Razume se, da podrobnosti glede velike vohunske afele še niso znane. V kolikor so znane, se prikrivajo v interesu nadaljnje preiskave. Kolikor se ve je dobila vohunska afera velik

razmah. Vohuni so imeli dobre zveze. Sedež vohunske skupine je bil v Belgradu. Preiskava je v polnem teku. Ni izključeno, da bodo v enem ali dveh dneh aretirane številne važne osebe, ki so krivci in glavni činitelji v tej aferi. Preiskava se vodi tudi izven Belgrada. Dosedanji rezultati obljublajo, da bo kompromitiranih celo število vplivnih in visokih funkcionarjev in oseb, ki so zapleteni v vohunsko afero.«

DRAŽBA CARSEKIH DRAGULJEV.

v London, 16. marca. (Izv.) Ob velikem zanimanju angleških trgovcev se je vršila dražba ruskih carskih draguljev. Poročni diadem je bil prodan za 6100 funtov šterlingov.

Peti evangelij -- groba potvorba.

»Jutro«, ki po veliki nevednosti svojih so-trudnikov zlasti v verskih rečeh, ponatisne vsako bedarijo, ki se tozadevno širi po judovsko-masonskem tisku, samo da more udariti po katoliški Cerkvi in veri, je nasedlo nedavno tudi pravljici o — petem evangeliju. Slastjo je seveda prepisovalec te senzacije v »Jutru« podčrtoval, kako da je zdaj na podlagi tega »evangelija« dokazano, da je Kristus imel brate, da ni vstal od smrti itd., itd.

Mi smo že takrat slutili da ta iznajdba ne more biti drugega kakor goljufija. To se je sedaj tudi znanstveno dokazalo. V Cerignoli v Apuliji so pri nekem Alojziju Moccia našli na pergamentu »peti evangelij«, kojega avtor se označuje kot Jezusov učenec Jožef jeruzalemski. Na lice mesta so seveda prihiteli razni reporterji, posebno ameriški, in so po svetu razkričali veliko odkritje. Italijanska vlada je na to dala pergament sekvestrirati in ga izročila v preiskavo najboljšemu strokovnjaku v tem oziru, profesorju Silviju Mercatu, predavatelju bizantinske filologije na rimskem vseučilišču.

Mercati je v zelo kratkem času dognal, da je »peti evangelij« jako grob in jako naiven falzifikat. Pergament sam je najnovejšega izvora in niti še posušen, znanje grščine »Jožefa jeruzalemskega« več kot nezadostno, besedilo štirih evangelijev je prepisano in samo izkvarjeno ter z neokusnimi dodatki pomnoženo, n. pr. s pričo o oslu, ki ga nekdo tepe, pa ga Gospod zato kara. O grškem jeziku in paleografiji falzifikator nima pojma. Sivar je napravljena z mašino, katere v Jezusovih časih niso imeli.

Vobče je falzifikat tako grob, da so mu mogli nasesti le ameriški reporterji, ki so stvar razbovali kot pristne in katerim so nasedli senzacije lačni listi po vsem svetu, svobodomiselnih seveda v prvi vrsti.

RADICEVCI IN VLADA.

Zagreb, 16. marca. (Izv.) Današnji »Dom« prinaša Radićeve nazore o sedanjem političnem položaju. Pravi, da Marko Trifković ne more več računati na kako sodelovanje s HSS, ker dosedaj na vse izjave predsednika stranke ni dal nikakega odgovora. Predsednik Uzunović je tudi prišel do prepričanja, da bi bila najboljša kombinacija vlade, ki bi jo sestavljali radikali, HSS in SLS. Vendar Uzunović tega svojega mnenja dosedaj še ni javno povedal.

NOV POSKUS RADICEVCEV V SLOVENIJI.

Zagreb, 16. marca. (Izv.) Današnji »Dom« prinaša sklepe HSS glede novega poskusa radićevcev utrditi svojo stranko na Stajerskem. Prvi korak je bil storjen že s tem, da je Stjepan Radić s tajnikom HSS imel v nedeljo v Ptuj zaupniški sestanek. Govoril je o političnem položaju potem pa o razmerju med Slovenci in Hrvati. V nedeljo, 24. t. m., se bo v Ptuj zopet vršil sestanek radićevcev, na katerem bodo sklepali o tem, ali naj bi HSS začela izdajati svoj list v obliki, kakor je zagrebški »Dom«, tudi v slovenskem jeziku. List bi se tiskal v Mariboru ali Ljubljani, urednik pa bi bil Slovenec.

PO OBČINSKIH VOLITVAH V OSLEKU.

Osijek, 16. marca. (Izv.) Dosedaj še ni jasno, kako se bo sestavila delovna večina v občinskem svetu. Neodvisna delavska stranka predlaga zvezo s federalisti, vendar bi osebno predlagali delavci. V slučaju, da bi bili delavski mandati razvejavljeni, naj se zavežejo federalisti, da v tem slučaju tudi oni položijo svoje mandate. Pri novih volitvah bi neodvisna delavska stranka ne postavila svoje liste in oddala svoje glasove federalistom.

Šahovski turnir v New-yorku.

SPIELMANN—VIDMAR IGRALA REMIS.

v Newyork, 16. marca. (Izv.) Včeraj so na šahovskem turnirju odigrali 16. kolo. Spielmann je otvoril proti Vidmarju špansko igro in je dosegel proti koncu igre že znatne uspehe toda dr. Vidmar se je branil z veliko mirnostjo in trdovratnostjo in dosegel remis. Partija Niemcević—Aljehin je končala istotako remis. Tudi igra med Marshallom in Capablanca bi morala praviloma končati remis, toda Marshall je zagrešil usodno napako in igro izgubil. Stanje po 16. kolu je sledeče: Capablanka 12, Aljehin 8.5, Vidmar Niemcević 8, Spielmann 6.5, Marshall 5.

Odločilna bitka za Šanghaj.

KANTONSKA OFENZIVA NA CELI ČRTI

London, 16. marca. (Izv.) Od sobote se na celi fronti Šanghaj—Hankau razvija velika ofenziva kantonske armade proti postojankam generala Čangčunčanga. Glavne točke fronte so: Sunkiang, Vukiang, Sučau, Kičang in Nanking, kjer se osredotočuje najtežji boj.

Nad kitajskim mestnim delom v Šanghaju se je proglasilo vojno stanje. Angleški in ameriški štravljani v Nankingu, ki jih je z ženami in otroci do 800, so se pozvali, naj nemudoma zapuste Nanking. V nankinško pristanišče so pripadle angleške, ameriške in japonske topničarke, da olajšajo inozemcem odhod.

Kantonske čete se nahajajo približno tri milje od Nankinga. Izgube so na obeh straneh zelo velike. Za hrbtno severne armade je veliko število preoblečenih kantonskih vojakov, ki se pečajo s sabotažo. Večje število teh vojakov so ujeli ob železniški progi Šanghaj—Nanking in jih takoj usmrtili.

V Šanghaju otežuje položaj šantunško vojaštvo, ki zahteva od šanghajskega trgovstva dnevno 10.000 dolarjev za prehrano. Ker se trgovci tej zahtevi upirajo, se je bati, da začne vojaštvo pleniti. Francoske oblasti v Šanghaju so prosile za nova ojačenja.

V Parizu, 16. marca. (Izv.) Čangleolinove čete so zavzele mesto Čenčan v provinci Honan.

v Šanghaju, 16. marca. (Izv.) Po zadnjih vesteh se bijejo hudi boji za Nanking. Telefonske zveze s Tajkingfu so pretrgane.

London, 16. marca. (Izv.) Kljub raznim vojaškim in političnim intrigam je vendar zmagała v Kuomintang stranki komunistična skupina. Stranka se bo organizirala popolnoma na komunistični podlagi.

FRANCIJA IN KITAJSKA.

Pariz, 16. marca. V včerajšnji zbornični seji je odgovoril Briand na vprašanje socialista Fontaniera glede francoske politike na Kitajskem. Briand je izjavil, da ohrani Francija svoje stališče nasproti Kitajski neizpremenjeno. Francija se ne bo vmešavala v kitajske notranje zadeve, marveč bo nasproti vsem to stvarnim dogodkom še dalje ostala nevtralna, pač pa bo v vsakem slučaju branila lastno in varnost francoskih državljanov. — Potem je Briand izrazil nado, da se narodna enotnost na Kitajskem kmalu zopet vzpostavi, tako da bo mogla ta dežela pred narodi nastopiti kot velik in enoten narod. Vsekakor Francija ne bo ovirala želje Kitajske po neodvisnosti. Temeljito bi se seveda izpremenil položaj, ako bi med Kitajsko in Evropo nastale resne zmede; Francija bi potem po vsej priliki predlagala posredovanje Društva narodov.

Sovjetska Rusija in Evropa.

Garancijski pakt med Rusijo in Poljsko?

Dunaj, 16. marca. (Izv.) Današnja »Neue Freie Presse« prinaša brzojavno poročilo svojega poročevalca iz Harkova, ki javlja: Poljski poslanik v Moskvi, Patek, ki je bil poklican na važne pogovore v Varšavo, je od tu odpotoval v Ukrajino. Temu dejstvu pripisujejo v ruskih političnih krogih poseben pomen, ker je imelo razpoloženje v Ukrajini vedno velik vpliv na rusko-poljske odnose. Pateka so v Ukrajini sprejeli z izredno prisrčnostjo, na banketih se je posebno podprstavalo prijateljstvo med Ukrajino in Poljsko. Patek je na sprejemu častnikarjev izjavil, da je Poljska na podlagi zadnjih ruskih ponudb načelno pripravljena, da sklene z Rusijo garancijski pakt. Patek je znova povdarjal miroljubnost Poljske in obširno govoril zlasti o rusko-poljskih gospodarskih možnostih.

Spričo položaja, ki je nastal po Patekovem potovanju v Varšavo, izjavljajo ruski politični krogi, da za uvedbo rusko-poljskih pogajanj za jamstveni pakt ni več nobenih ovir.

Za zblizanje med Švico in Moskvo.

Curih, 16. marca. (Izv.) Trdovratno se vzdržuje vest, da so v teku prizadevanja za zblizanje med Švico in Moskvo. Pobudo je dala Nemčija ter se je o stvari razpravljalo v Ženevi. »Neue Züricher Zeitung« meni, da so nova prizadevanja glede Rusije mogoča; vsekakor pa Švica od svoje strani ne bo mogla več dovoliti, nego je že lani obljubila, ko je v isti stvari posredovala pri njej Francija.

(Kakor znano, je Sovjetska Rusija po umoru svojega zastopnika v Bernu prekinila

s Švico vse odnose in posled odklanja vsa vabila na mednarodne konference, ki se vrše na švicarskih tleh.)

Kriza med Londonom in Moskvo premagana.

London, 16. marca. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča, da je sovjetska vlada v zadnjih dneh znova naložila v londonskih bankah del svojih zlatih zalog, ki jih je bila tik pred izmenjavo not med Chamberlainom in Litvinovom dvignila. Te zaloge so znašale približno 10 milijonov funtov; sedaj je poslala sovjetska vlada 2 in pol milijona funtov. Po tem se sodi, da smatra Rusija krizo med Londonom in Moskvo kot premagano.

RUSKA PROTESTNA NOTA ITALIJI

Rim, 16. marca. (Izv.) Tukajšnji ruski krogi izjavljajo, da bo v bližnjih dneh ruski poslanik izročil italijanski vladi protestno noto zaradi ratifikacije besarabske pogodbe. Noto bo ostra, vendar ne taka, da bi postali nadaljnji odnosi nemogoči. Gotovo pa se bo rusko-italijansko razmerje v bodoče vidno izpremenilo.

RUSIJA IZDELUJE STRUPENE PLINE.

v London, 16. marca. (Izv.) V spodnji zbornici je na neko vprašanje odgovoril vojni minister, da po informaciji vlade številne tovarne v Rusiji izdelujejo strupene pline, ali vsaj tovarne za to produkcijo adaptirajo. Nobenega dvoma ni, da je Rusija izmed vseh držav najbolje pripravljena za vojno s plinom. Vira vladnih informacij pa ni hotel izdati.

Nemška zunanja politika.

Berlin, 16. marca. (Izv.) Izid včerajšnje seje ministrskega sveta, ki je odobril Stresemannovo politiko v Ženevi, javnosti ni presenetil, ker ni nihče pričakoval, da bi se v vprašanju zunanje politike tvegala vladna kriza.

Po sklepu starejšinskega sklepa se snide jutri parlamentarni osek za zunanje zadeve, da zavzame stališče nasproti ženevskim dogodkom. V plenumu državnega zbora pa se začne zunanje-politična razprava šele prihodnji teden.

IZJAVE BELGIJSKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA.

Bruselj, 16. marca. Ministrski predsednik Jaspar je v zbornici odgovarjal na interpelacijo socialista Somerhausna glede okrožij Eupen in Malmédy. Jaspar je rekel: V imenu cele vlade izjavljam, da sta ti dve okrožji belgijski in taki tudi ostane. Društvo narodov je ugotovilo, da je bilo ljudsko glasovanje v Eupenu in Malmédyju pravilno in nepovratno in da so nemške obdolžitve proti Belgiji glede glasovanja popolnoma neutemeljene.

SOVJETSKI KONZULATI NA POLJSKEM.

Varšava, 16. marca. Sovjetska vlada namerava v kratkem ustanoviti ruska konzulata v Varšavi in Lvovu.

ZAROTA V LITVI?

Varšava, 16. marca. Iz Kovna poročajo, da so tamkaj zaprli 20 častnikov, 6 dijakov in 2 poslane, ker so pripravljali zaroto. Vsi aretiranci so člani socialistične stranke.

SPORAZUM GLEDE VOLIVNE REFORME NA POLJSKEM.

Varšava, 16. marca. Sejmski maršal Rataj je dosegel med vladno večino in opozicijo sporazum glede volivne reforme. Izvolil se je enajsteročlanski odbor, ki ima nalog, da izdela nov volivni načrt. Volivna prenova se priredi po novem franc. volivnem zakonu.

BOLGARSKE VESTI.

Zahteve Bolgarije.

Sofija, 16. marca. (Izv.) Tukajšnje časopisje je otvorilo kampanjo, da se plačilo 4 milijonov zlatih frankov za reparacije, ki zapade dne 31. t. m., odgodi, ker bi bilo drugače bolgarsko državno in narodno gospodarstvo težko prizadeto. — Finančni minister Molov, ki se je vrnil iz Ženeve, javnosti doslej ni obvestil, koliko je dosegel. Zahteve, ki jih je imel v Ženevi zastopati, so bile sledeče: Bolgarska narodna banka more z begunskim posojilom svobodno razpolagati; reparacijska plačila se odlože; Bolgariji se dovoli novo posojilo.

STRADALNI STRAJK POLITIČNIH KAZNJENCEV.

Sofija, 16. marca. (Izv.) Politični zločinci so začeli v kazniščah štrajkati s stradanjem. Listi izjavljajo, da je vsaka amnestija slej ko prej izključena.

Policijska je znova zaprla do 20 oseb, ki so menda osnovala komunistično zaroto in bile v zvezi s sovjetsko vohunsko agencijo v Carigradu.

FRANCOSKO-ITALIJANSKA PRAVNIŠKA KOMISIJA V PARIZU.

Pariz, 16. marca. Tu je začela svoje delo francosko-italijanska pravniška komisija za izenačenje francoske in italijanske zakonodaje glede obveznosti in pogodb. Italijanski delegaciji načeluje sen. Scialoja.

BOJ ZA VOLIVNO REFORMO V FRANCIJI

v Pariz, 16. marca. (Izv.) Parlamentarna skupina radikalnih socialistov je s 44 proti 32 glasovom sprejela volivno reformo, kakor jo predlaga vlada.

MILJONSKA GOLJUFIJA V PARIZU.

Pariz, 16. marca. (Izv.) Aretirani Rochette in njegova pomočnika Mailandeu in Thorel so na zaslišanju izjavili, da niso krivi in da niso vedeli, kakšne namene zasleduje list »Bourse et Finances«, pri katerem so sodelovali. Naveden list je namreč prinašal potvorbene kurze raznih malovrednih papirjev, katere je potem Rochette prodajal s 600—800 odstotki dobička.

SPOMENIK MUSSOLINIJU V BESARABIJI

Bukarešt, 16. marca. V včerajšnji zbornični seji je posl. Pop predlagal, da naj se v glavnem mestu Besarabije — Kišinevu, postavi spomenik Benitu Mussoliniju.

POŽAR NA LUKSUZNEM VLAKU NIZZA—DUNAJ.

Rim, 16. marca. (Izv.) V luksuznem vlaku Nizza—Dunaj je nastal na nepojasnen način požar v spalnem vozu. Požar se je raztegnil tudi na dva sosednja voza. Potniki, ki so še večinoma bili v posteljah, so se mogli rešiti na druge vozove. Goreče vozove so odklopili, ko se je vlak ustavil sredi proge. Zavarovalna družba ima škode 3 milijone lir.

† JOZEF SCHMIEDERER.

v Gradec, 16. marca. (Izv.) Tu je umrl v 92. letu starosti Jožef Schmiederer, dolgoletni štajerski deželni poslanec in svoječasno tudi občinski odbornik v Mariboru.

Mala reminiscenca.

Casopisje razpravlja sedaj o mogočnosti nove kombinacije s pristopom radičevcev in naglašja, da se sodeč po izjavah članov Koroškega kluba, od te strani ni bati nobenega nasprotovanja proti taki kombinaciji.

To lahko brez vsega potrdimo tudi mi v kolikor se tiče načelnega stališča. Kajti splošno znano je, da je SLS vedno šla za realiziranjem vlade narodnega sporazuma t. j. za kombinacijo, obstoječo iz vseh treh večinskih strank: srbske, hrvatske in slovenske. To bi bila narodna in zato tudi najzdravejša in najsolidnejša baza za skupno delo v prid države in naroda. V tem smislu se je dr. Korošec ne le enkrat, ampak že večkrat izjavil.

In to zahtevo je postavila SLS odločno tudi takrat, ko se je skonstruirala vlada RR. A je bil ravno g. Radič tisti, ki ni hotel o tem nič slišati. Da, šel je tedaj celo tako daleč, da je suvereno proglasil v tej državi dualizem srbskega in hrvatskega naroda, kot da bi slovenski narod sploh ne eksistiral, njegovo časopisje pa je Slovenijo enostavno anektiralo kot hrvatsko domeno.

Ne spominjamo tega danes morda radi kakih rekriminacij, ampak samo zato, da se bolj vidi kontrast med tedanjim obnašanjem HSS napram SLS in sedanjim obratnim razmerjem.

Slovenski ljudski stranki se mora pač priznati, da je v politiki vedno znala varovati ravno linijo in pa doslednost.

Nekaj o državnopravni politiki.

Zakaj je SDS, ko je bila v vladi, Slovenijo tako obremenjevala z davki in tako navijala davčni vijak, to je zopet enkrat razložilo »Jutro« slovenski javnosti v včerajšnjem svojem uvodniku, kjer piše: Kam pa bi prišla SLS, če bodo davki res izenačeni in pravični? S čim pa bo potem hujšala, kadar bo zopet v opoziciji. Visoki in krivični davki so življenjska potreba SLS, ki mora izgniti, ko bosta enkrat vladala red in zado-

volstvo v naši državi. — Zdaj torej zvemo, da je slavni PP režim prvič skonstruiral enajstmilijardni državni proračun, ki je od takrat baza vsega našega državnega gospodarstva in ki ga je zato zdaj tako težko demontirati, drugič pa vladal nasilniško zato, da sta zavladala nered in nezadovoljstvo v naši državi. Ta nered in to nezadovoljstvo pa je bilo potrebno na Slovenskem specijelno še zato, da je mogla SLS nastopati proti takemu stanju. »Jutro« jo pa denuncirali, da hujšala s tem proti državi. Ker ko bi »Jutro« tega ne imelo, s čim bi sicer polnilo svoje predale? In če bi SDS ne imela več počenja, ti tega, kar je počenja, ko je bila na vladi, in kar počenja zdaj, ko je v opoziciji, kaj bi sicer počenja? In sploh — kaka politika bi bila to, ki bi poskrbela za red in zadovoljstvo v državi? Treba vendar ustvariti v državi najprej nered in nezadovoljstvo, da se more potem vse, ki proti temu mrmrajo, preganati kot protidržavne elemente in sicer tvorno. Zato se tako delo tudi imenuje državotvorno delo.

Beleške

△ Čudno. Neki srbski list modruje o našem diplomatskem zboru in meni, da so za diplomatsko službo poklicani samo Srbi, ker da je Srbija kot samostojna država že preje imela svojo diplomacijo, dočim Slovenci in Hrvati, ki preje niso imeli lastne države, ne razpolagajo s sposobnimi močmi za diplomacijo. — Res čudno potem takem, odkod Čehi, ki tudi niso imeli preje lastne države, danes jemljejo svoje diplomate, ki veljajo po vsem svetu za izvrstne, in odkod jih jemljejo Poljaki, Litovci, Estonci, Latšiji, Finci etc. Z diplomatskim talentom je pač tako kot z vsakim talentom: če ni prirojen, ga ni v stanu podeliti nobena diploma.

△ Magistrat je jutrovcem zopet zaplesal po možganih. Tam na rotovžu vidijo zeleno vejico rasti in poganjati za SDS. V svoji bujni domišljiji pa so si naslikali strašno grmovje osata, ki grozi temu nežnemu poganku s smrtjo. To sliko so ponatisnili v »Jutro« pod naslovom »Hud boj za vlado na magistratu«. Mi pravimo: Tudi če bi bilo vse res, kar je tam povedano, tudi če bi klerikalci počenja še druge »grozovitosti«, bi še deset let ne mogli prizadejati ljubljanskemu mestu toliko ponižanja in toliko škode, kot mu jo je SDS.

△ Sapo nam je zaprlo. Prav zares. Da »Jutro« niti akcije za kronske upokojece ne podpira, ampak jo hoče s svojimi napadi na SLS onemogočiti, to je menda zaprlo sapo ne le klerikalcem, ampak celo onim, ki boro »Jutro«.

△ Nesporo. Za »Jutro« je davčno vprašanje v Sloveniji dozorelo tekom leta 1925 in 1926, torej prav točno samo tista leta, v katerih je bila SDS v opoziciji. Za vse druge razen jutrovcev je bilo davčno vprašanje prav tako nesporo že takrat, ko je dr. Zerjav podpisal davek na ročno delo in poviške drugih davkov.

△ Pogoji. »Jutro« proslavlja pogoje, pod katerimi je stopila SLS v vlado kot izredno ugodne. Naj so bili pogoji taki ali taki, SLS jih je izkoristila v blagor ljudstva in izposlovala znižanje davkov. Ugotoviti pa moramo, da so bili prav taki pogoji dani tudi SDS, ko je prvič zvezala s Pašičem. Pribičevič in Zerjav sta bila tedaj zadnja Pašičeva opora. Brez SDS bi Pašič padel. Zato je moral ugoditi vsemu, kar je tedaj zahtevala SDS. Tedaj je bila za SDS ura, da pove, kako zna izkoristiti pogoje. Pokazala je. Dobili smo Lukiničovo afero, »Nihag«, nasilne volitve in povišanje davkov.

△ Z brezobzirnostjo, še večjo kot pod RR, so kleroradikalci zavrnili predloge SDS. I seveda so jih z večjo, saj jih z manjšo kot RR niso mogli, kajti pod RR režimom SDS sploh ni stavila nikakih predlogov, zlasti glede Slovenije ne. Čemu bi bil RR potem brezobziren?

△ Siromaki - davkoplačevalci pri »Jutro« z odgovorom g. ministra Gosarja, čeprav jim je povedal, kar so hoteli vedeti, niso zadovoljni in zabavljajo dalje. Pa dokazujejo s tem le, da to niso nikakršni resnični siromaki-davkoplačevalci, ampak samo jutrovski člankarji. Ker, ko bi bili to resnični siromaki-davkoplačevalci, bi tudi ne hrulili dr. Gosarja na tako aboten in obenem demagoško zloben način, ampak se zadovoljili, da je vlada SLS prinesla vsaj nekaj davčnih olajšav, dočim so prejšnje vlade naglašale samo davek na davek. Ker pa so, kakor rečeno, ti siromaki-davkoplačevalci samo jutrovski člankarji, zato zabavljajo kot vrabci v koruzi in bi zabavljali tudi če bi SLS sploh odpravila vse davke. — Da, potem bi še-le zabavljali!

△ Kako je v Trstu? Znano je, kako je Trst propadel od časa, odkar so ga »osvobodili« Italijani. Nezadovoljnost z novim stanjem je velika in splošna, pa ko bi ne bilo črnih srajc in ko bi bilo kaj tiskovne svobode, bi se nezadovoljnost že tudi jasno in odkrito izražala. Tako pa so ljudje ustrahovani in če hoče kdo dati duška svoji nezadovoljnosti, mora to napraviti na zvit način, kakor je to napravil človek, o katerem pripovedujejo tole zgodbo: Nedavno je gruča mladih ljudi nalezla sredi tržaške ulice na človeka, ki se je zvijal od lakote in ves čas psoval — Franca Josepha! Vprašan, kaj mu je zdaj naenkrat naredil Franz Joseph, je ta človek odgovoril: Pa kriv je, ker me je navadil, zdaj se pa ne morem odvaditi. — Pa kaj te je navadil? — Pa, navadil me je trikrat na dan jesti!...

Kaj se godi doma

Petletnica „Krekove mladine“.

It ad Joseph! — Pojdite k Jožefu!

V soboto, dne 19. marca popoldne in v nedeljo dne 20. marca dopoldne bo v Ljubljani zborovala III. redna skupščina »Delavske zbornice za Slovenijo«. »Krekova mladina«, kulturna organizacija krščansko-socialističnega delavstva, pa bo ta dva dni proslavila 5letnico svojega obstoja na ta način, da priredi za svoje člane dvodnevni socialen tečaj z javno akademijo, ki se bo vršila na Jožefovo, dne 19. marca ob osmih zvečer v »Ljudskem domu«.

Sv. Jožef je patron kršč. soc. delavskih organizacij, in Jožefovo naš prelepi praznik. Vsako leto se zbere naše delavstvo ta dan k skupni sveti maši, pristopajo skupno k mizi Gospodovi. Letos pa bomo imeli med sabo še vnanje tovariše delegate delavske zbornice in mlade »Krekovce«. Prav! Tem lepši bo dan in tem jasnejše nebo v naših srcih!

Petletnica »Krekove mladine« — njen prvi jubilej! In vendar: Joj, bratje, kako bežno gredo mimo nas dnevi, tedni, meseci in leta! Saj smo vendar orali in sejali. Ali so bile preplitvo rezane naše brazde, ali pa so klena zrna padala samo na kamen, da niso pognala korenin in na pot poleg njive, da so ga pozobale ptice izpod neba?

Časi, v katerih se je »Krekova mladina« spočela in rodila, so bili v celoti neugodni ter ideji katoliške demokracije na celi črti nasprotni. Pametna vztrajnost pa prebije led, in tudi tu se je, hvala Bogu, zjasnilo marsikaj. Po lanskem »I. kongresu krščansko-socialistične mladine«, ki je tako lepo harmonično zboroval 12. in 13. junija v Celju, je »Krekova mladina« stopila na javno torišče. To je njen prvi večji uspeh, a tudi odgovornost za delo se je povečala. »Krekova mladina« jo danes podvržena kritiki javnosti. Kot je izšla iz tesnih prostorov na Starem trgu št. 2, tako bo v bodoče morala sicer s specifično delavsko izobrazbo graditi občinstvo na temeljih krščanske vzajemnosti delovnih stanov.

V prosvetnem odseku delavske zbornice ima »Krekova mladina« svojega predsednika. V stavbni zadrugi »Krekov dom« pomaga zidati orednji slovenski osebnosti najlepši spomenik, spomenik dela. V odboru za zidanje palače »Delavske zbornice« ima tudi svojega zastopnika. Tečaje in predavanja organizira. Te in koliko je še drugih važnih nalog!

Zivljenje pa je danes tako-le: Z rekordno naglico hitimo v veke bodaje. In če si še bolj prizadevaš, drži se v javnem delovanju prave smeri, tako strahotno prazno ti postane od časa do časa v duši: ves zatohel si. In ni je druge rešitve: Vase moraš, v tišino duhovnih razglabljanj. In ti je boljše in si spet kot metulj lahkokrili.

In kje boš dobil novih moči, če ne pri Jožefu? Tiho, mirno, skromno delo v pokornosti do Boga in njegove postave. In to je predvsem potrebno nam vsem in »Krekovi mladini« ob proslavi njene petletnice. Napuhu boj, kajti pred padcem hodi. V delu pa vztrajnost. Naj nam »Krekova mladina« v nadaljnjih petih letih vzgoji kader sicer mirnih, zato tem bolj odločnih mož, ki pojdejo

Telefonske naročnike v Ljubljani opozarjamo, da prične avtomatska telefonska centrala delovati v noči od 18. na 19. tm.

VAJBOLJE VAS ZADOVOLJIJO

Prodajalna nasproti
MESTNEMU DOMU

VOIKA

v boj za zmago katoliške demokracije! In v to svrhu naj velja nam vsem: Pojdimo k Jožefu!

Gostaščina v Mariboru in državni nameščenci.

Prejšnji veliki župan dr. Pirkmajer je bil kaj malo naklonjen mariborski občini. Za svojo odhodnico je še odobril občinski proračun s pristavkom, da so 10 odstot. gostaščine vsi državni nameščenci oproščeni. S tem je spravil mestni proračun iz ravnovesja, ker bi bila občina izgubila okroglo 800.000 Din dohodkov. Občina je proti temu napravila pritožbo na velikega župana. A predno je še bila ta pritožba rešena, je g. finančni delegat dr. Šavnik sam iz lastne inicijative na osnovi poizvedb, do katerih so mu dale povod različne časopisne vestice, z odlokom z dne 14. marca 1921, št. I A 1285-1, razveljavil dotično omejitev glede oproščene državnih nameščenec od plačevanja gostaščine. Državni nameščenci morajo torej kakor dozdaj tudi zanjprej plačevati gostaščino. To se objavlja radi tega, da ne bo tozadevno nepotrebnih prepiranj in preprirov med hišnimi gospodarji in med najemniki, ki so državni nameščenci. S tem je redni proračun mestne občine zopet spravljen v red in ravnovesje.

Smrtna nesreča.

Dne 11. t. m. popoldne med 4. in 5. uro se je smrtno ponesrečil 44 let stari posestnik Jakob Vogrine iz Polje, župnija Sv. Peter pri Goriji Radgoni. Zgoraj omenjenega dne so se podali: Jakob Vogrine, posestnik gozda Marlin Rožkar iz Polje in njegova vničarka Julijana Zorjen v hosto, da bi spravili na tla črešnjevo drevo, ki je obviselo pri podiranju na drugih vejah. Ko sta začela ponesrečen in lastnik gozda žagati drevo, se je to nenadoma prelomilo in Jakob Vogrine je sicer odskočil, a po nesreči tako, da je padel pod drevo, ki ga je tako prišlo, da je umrl drugo jutro radi notranjih poškodb. Pokojni zapuščena žena in 6 nepreskrbljenih otrok. Ponesrečen je bil marljiv delavec in obče priljubljen radi pridnosti.

Razprodaja

iz konkurzne mase „TEXTILIA“

Vsled privolitve konkurznega sodišča se bo vršila

od 16. marca t. l. naprej nadrobna razprodaja

raznega manufakturnega blaga v skladišču „Textilia“, Krekov trg št. 10

(na dvorišču)

Prodajne cene so določene pod fakturiranimi cenami. Razprodaja na drobno bo trajala le nekaj dni.

Upravitelj mase.

=====

Dnevne novice

★ Goriška Mohorjeva družba. Na Goriškem obstoja že nekaj let samostojna Mohorjeva družba, ki izdaja zelo lepe in vsebinsko bogate knjige. Žal, da družbo premalo poznamo in predvsem, premalo vpoštevamo. Da bi se knjige GMD kar najbolj razširile med našim narodom, je Prosvetna zveza sprejela tudi letos poverjenstvo za Družbo, na ta način, da zbira prijave in udino ter ju skupno pošilja v Gorico, udje pa dobijo na jesen knjige naravnost od Družbe. Če je treba kakšnih reklamacij, naj se naslavljajo na Prosvetno. — Letos na jesen bodo dobili udje GMD sledeče knjige: 1. Zgodovinski roman z idrijskih gor; 2. F. Terčelja vzgojno knjigo: Za domačim ognjiščem; 3. Domačega živinozdravnika; 4. Zgodbe sv. Pisma starega zakona in 6. Kolendar za leto 1922. — Vabimo vsa društva in posameznike, da se do 1. aprila t. l. v kar najobilnejšem številu priklase na Goriški Mohorjevi Družbi. Naj ne bo nobene naše knjižnice brez teh knjig, upamo pa tudi s strani posameznikov na obilne prijave. Udina s poštno vred znaša za Jugoslavijo 30 Din in se pošilja na Prosvetno zvezo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7; pripomniti je treba, da je denar namenjen za Gor. Moh. dr. Pošilja se lahko po položnici (številka čekovnega računa Prosv. zv. je 11,333) ali pa po nakaznici. — (Poleg Prosv. zv. sprejema v Ljubljani udino tudi Nova založba na Kongresnem trgu.)

★ Izbris naših državljanov iz italijanskih vojnih spisov. Mnogo mladeničev iz Julijske Benečije, rojenih v letih 1901, 1902, 1903 in pozneje, je prišlo po vojni v našo kraljevino, kjer so se stalno naselili in potom opcije po določbah senžermenske mirovne pogodbe pridobili definitivno naše državljanstvo. Vsi ti mladeniči so bili, ker so rojeni na ozemlju, ki je pripadlo Italiji, vpisani v italijanske vojne spiske. Po predpisih, ki veljajo v Italiji, se pa more izvršiti izbris tujih državljanov iz vojnih spisov samo po naredbah vojnega ministrstva v Rimu. — Ker se pa nobeden teh mladeničev, sedaj naših državljanov, ni pobrigal za to, da bi bil izbrisan iz italijanskih vojnih spisov, jih smatra Italija za ubežnike (dezertarje). Kadar pride kdo v svoj rojstni kraj na obisk starišev ali sorodnikov, ga tam primejo in vtaknejo v zapor ali vojašnico, dokler niso izvršene vse formalnosti glede osvobođenja. — Da se temu izognejo, je potrebno, da vsi omenjeni mladeniči vložijo prošnjo za izbris iz vojnih spisov na vojno ministrstvo v Rimu in priložijo prošnji sledeče dokumente: 1. krstni list, 2. krstni list očeta, 3. potrdilo o našem državljanstvu. — Prošnja in dokumenti morajo biti pisani v italijanskem jeziku in potrjeni od italijanskih konzulatov v naši kraljevini ali pa od naših konzulatov v Italiji.

★ Nova knjiga. — Izšlo je v drugi izdaji Cerkveno pravo prof. Kušeka pod naslovom: Cerkveno pravo katoliške cerkve s posebnim ozirom na razmere v kraljevini S. H. S. z dodatkom: Pregled virov, ustavnih in upravnih nacei cerkvenega prava pravoslavne cerkve. Strani XVI in 695. Založila juridična fakulteta v Ljubljani. Cena za broširani izvod 135 Din, za lično v polplatno vezan 150 Din. Dobi se od 21. marca dalje na dekanatu juridične fakultete in v vseh knjigarnah. Avtor ne podaja samo avtonomnega cerkvenega prava ampak razpravlja tudi vse aktualne probleme, ki čakajo na končno ureditev med cerkvijo in državo. Zato bo knjiga teoriji in praksi dobro došla.

★ Pozdravljen! V Splitu je izšla prva številka »Radniškega Prava«, prvega krščanskega socialističnega lista na Hrvaškem in prvega delavskega lista v Dalmaciji sploh. Urejuje ga naš marljivi tovariš Avgust Cvikel j. List je pisan živo in zanimivo. Zelo lep

je programatični uvodnik. List toplo pozdravljamo in smo prepričani, da pomeni začetek jakaga krščanskega socialističnega pokreta na Hrvaškem.

★ Vlagatelj in upniki Slovenske banke d. d. Ljubljana, ki do danes še tega niso storili, se pozivajo v njih najnujnejšem lastnem interesu, da naznanijo svoje naslove in zneske svojih terjatev z obratno pošto Upniškemu odboru Slovenske banke, ki se je konstituiral 28. februarja 1921, kateri odbor bo v vsakem oziru zastopal koristi prizadetih. Prijave naj se pošiljajo na člana upniškega odbora g. Cirila Dolenc, ravnatelja Obrtne banke, Ljubljana, Kongresni trg 4.

★ Organistom! Občni zbor društva organistov v Celju se vrši v sredo, dne 27. aprila. Ob 8 zjutraj se vrši v mestno-župni cerkvi slovesna sv. maša pri kateri se bo izvajala Griesbacherjeva lat. maša op. 141 s spremeljavo orkestra. Takoj po sv. maši pa se začne zborovanje organistov v dvorani hotela »Beli vol«. Obvezna je udeležba vsakega člana. Prav toplo pa vabimo k občenemu zboru tudi one organiste, kateri še niso njega člani. Za nas je potrebno medsebojno spoznanje, potrebna stanovska zavednost in trdna organizacija, kar pa dosežemo le v takem društvu, kakor smo si ga zasnovali. Menda ne bo nikomur težko oddati nekaj dinarjev za članarino društvu, ki se bori za obstanek organistov. Saj je to samo en dan v letu, katerega organist žrtvuje za svojo organizacijo, katere namen je predvsem izboljšanje organistovskega položaja in stanovska izobrazba. Vsi stanovi se združujejo, ter si s tem pomagajo v organizacijah, zakaj bi se torej organisti ne zavedali te velikanske važnosti? Na tem občenem zboru se bo razpravljalo o združitvi obeh organistovskih društev, celjskega in ljubljanskega. Člani bodo imeli na železnihah ugodnost polovične vožnje. Nečlani, ki bi radi posetili naš občni zbor, naj se nemudoma priklase društvu Celje in obenem pošljejo rojstne podatke, da jim bo moglo društvo pravočasno oskrbeti člansko izkaznico. Člani, ki še dolgujejo društveno članarino, se prosijo, da jo poravnajo po možnosti še pred občnim zborom po položnicah, ki bodo vsem tistim doposlane, da ne bo pri zborovanju motilo plačevanje članarine. Kdor je do danes spoznal važnost naše organizacije, se bo pač zavedal dolžnosti, da pride na občni zbor in pripelje s seboj še one sosede-organiste, kateri še dvomijo v uspehe, ki bi jih lahko dosegli, ako bi bili vsi do zadnjega združeni v organizaciji. Odbor.

★ Oblastno središče trezne mladine ima 19. t. m. ob pol 11 dopoldne v Mariboru svojo redno skupščino in sicer v mali dvorani »Studentske knjižnice«. Vsi abstinenti in prijatelji abstinentov so vabljeni.

★ Produkcija brezalkoholnih sokov v Nemčiji se je v zadnjih letih silno razvila. Poleg številnih proizvajalcev za domačo potrebo so se ustanovila tudi večja podjetja, kakor na pr. v mestih Reutlingen, Tübingen in Cannstadt. Samo v prvem podjetju so preteklo jesen napravili čez 300.000 litrov brezalkoholnega sadjevca. Srednjevelikih podjetij je čez 900. Vinogradništvo in sadjarstvo se zbog akutne krize intenzivno zanima za brezalkoholno produkcijo, ki nudi raznovrstne načine uporabe in se ti izdelki vedno lažje razpečavajo tudi v države, ki so sicer alkoholnim proizvodom meje zaprle.

★ Višjemu nadzorniku v p. J. Ružički, častnemu predsedniku Čsl. Obce v Ljubljani, zaslužnemu delavcu na polju vzajemnosti in bratskih odnosov, je g. prezident češkoslovaške republike v priznanje njegovih odličnih zaslug podelil odlikovanje reda Belega leva IV. razreda.

† Duhovni svetnik Valentin Bernik.

Kruta smrt nam zadnji čas naglo pobira moč, ki so zavzemali častno mesto tako v svojem stanu, kakor v zgodovini naše književnosti. Eden takih zaslužnih mož je bil pokojni svetnik Valentin Bernik, ki je umrl 14. t. m. v Komendi pri Kamniku. Porojen dne 9. februarja l. 1861. v Stražišču in župniji Šmartin pri Kranju je obiskoval ljudsko šolo v Šmartinu in v Kranju, nižjo gimnazijo v Kranju, višjo v Ljubljani in v Novem mestu. Teološke študije je dovršil v Ljubljani. Posvečen je bil 19. julija l. 1884. Eno leto je ostal še kot semeniški duhovnik v Ljubljani. Kapelan je bil v Kranjski gori, v Mošnjah in v Moravčah. Kot ekspozit je služboval v Vrhpolju pri Moravčah. Od l. 1894. do 1909. je bil župnik na Homcu, od l. 1909. pa župnik v Komendi. Tu je bil obenem upravitelj bolnice Petra Pavla Glavarja.

Na vseh svojih službenih mestih je ostal v dobrem spominu še po mnogih letih. Kot župnik na Homcu je postal posebno znan tudi vsem sosednjim župnijam, iz katerih so zlasti na rožninskih nedeljah prihajali romarji v obilnem številu k Materi božji na Homec, da so se pod njegovim vodstvom udeleževali lepih rožninskih pobožnosti in slovesne

procesije. Župni cerkvi na Homcu in v Komendi sta bili po svoji snažnosti in lepoti glasni priči gorečnosti in verske vneme pokojnega Valentina Bernika. Med vojno je pokojnemu prav veliko skrbj prizadejala bolnica v Komendi. Vendar jo je tako izborna oskrboval, da je po vojni mogla sprejeti tudi bolnike iz zavetišča za onemogle v Ljubljani, ki je bilo preje v oskrbi Kranjske hranilnice.

Poleg službenih opravil se je pa Valentin Bernik pridno udeleževal na pisateljskem polju. Pisal je v »Slovenca«, »Domoljub«, »Zgodnjo Danico«, »Venec cerkvenih bratovščin«, »Bogoljub«, »Dom in svet« in »Duhovnega pastirja«. V »Dom in svet« je objavil l. 1888. do 1889. spomine Mihaela Ranzingerja iz Podkorena z naslovom »Iz burkaste preteklosti Mihe gorenjskega«. L. 1890. je v istem listu izdal spis »Nekaj jezikoslovnih posebnosti v Kranjski gori«, l. 1895. pa popis Limbarske gore. Zlasti pa je posvetil svoje pisateljske zmožnosti homiletičnemu listu »Duhovnemu pastirju«. Od l. 1887. do 1920. torej 33 let, je marljivo sodeloval pri tem listu in objavil v njem dolgo vrsto dobrih pridig. Mislimo, da ni ne nedelje, ne praznika in tudi nobene posebne priložnosti ne, za katero bi ne dobili v »Duhovnem pastirju« ene-ga ali več Bernikovih govorov. Govori niso dolgi, pač pa bogati po vsebini. Ne odlikujejo se sicer po posebnem govorniškem poletu, vendar jih preveča veliko navdušenje za svete resnice. Razdeljeni so v več oddelkov in pododdelkov, toda jasna je v njih logična

zveza in glavne misli govornik nikdar ne izpusti izpred oči. Svete resnice je Zveličar sam razlagal v prilikah. Govornik Valentin Bernik, posnemajoč ravnanje najvišjega učnika, v svojih ljudstvu namenjenih govorih vedno prične z vidnimi, čutnimi predstavami in od teh pride na duhovne in vzvišene resnice. Okrožnica sv. očeta Benedikta XV. z dne 15. junija 1917 o oznanjevanju božje besede je marsikaterega cerkvenega govornika opošečnje, da v svojih govorih ni imel napak, ki jih je zakrivil v svojih pridigah. Za pokojnega Valentina Bernika pa je bilo veliko zadoščenje, da v svojih govorih ni imel napak, ki jih graja okrožnica, ampak da se govori odlikujejo po pravem cerkvenem duhu in se v njih razlaga božja beseda. Valentin Bernik ne navaja v svojih govorih brez potrebe citatov svetnih pisateljev, pač pa pridno uporablja sv. pismo in cerkvene očete in se poslužuje v dosego svojega namena le nadnaravnih nagibov. Kakor v izvrševanju duhovskih dolžnosti, mu je bila tudi v pridigah prva in poglavitna skrb oznanjevanje božje časti. Mnogi mlajšim pridigarjem so bili njegovi govori kažipot pri oznanjevanju božje besede. Zato je šel v večnost z zavestjo, da ni samo na svojih službenih mestih, ampak po vsej Sloveniji »dajal praznikom lepoto, krasno lepšal svete čase do konca življenja, da so slavili presveto ime Gospodovo in navsezgodaj poveličevali čast božjo« (Sir. 47, 12).

Veliko zaslug si je pridobil blagi pokojnik za slovensko homiletično književnost tudi s

tem, da je sestavil za drugih 10 letnikov Duhovnega pastirja (1894—1903) Dvojno kazalo, t. j. zaporedno kazalo, ki podaja tvarine, obravnane v pridigah za nedelje, praznike, razne priložnosti cerkvenega leta, patrocinije, stanovske shode, Marijine družbe, misijone itd., in stvarno kazalo, ki podaja v abecednem redu kratko vsebino in razdelitev govorov za razne verske resnice. To dvojno kazalo je tako obširno (obsega 111 strani), da je koristno tudi za one, ki nimajo posameznih letnikov »Duhovnega pastirja«, ker nudi pregled in natančno razdelitev govorov. Velika škoda je, da ni bilo mogoče najti založnika za Dvojno kazalo tretjih 10 letnikov, ki ga je pokojnik v rokopisu tudi dovršil.

L. 1919. je izdal Valentin Bernik Šmarnice »Marija in sv. maša«. V njih pojasnjuje molitve in obred sv. maše s posebnim ozirom na Marijo. Spisal je še druge Šmarnice, ki so pa morale tudi še ostati v rokopisu. Šmarnice »Marija in sv. maša« je posvetil Knezu miru in Kraljici miru. Trdno upamo, da je za plačilo že prejel nebeski mir. Spominjamo se pa pokojnega z besedami sv. Ambroža: »Daj, o Gospod, tvojemu služabniku Valentinu oni mir, ki si ga pripravil za svoje svetnike. Naj pohiti njegova duša tja, odkoder je prišla, kjer ne bo več čutila žela smrti. Mi smo ga ljubili, zato hočemo iti za njim v deželo živih. Spominjali se ga bomo, da bo po naših molitvah prišel k sv. gori Gospodovi« (De obitu Theod. n. 36).

Alojzij Stroj

* Prim. Glaser, IV, 271. — Voditelj v bogosl. vedah 1907, 404. — Krek, Izbrani spisi I, 57. — Sl. biografski leksikon 35.

★ Zrebanje loterije Orla v Solčavi se preloži na 23. junija 1927. Zatorej je še dovolj časa, da naročite in prodate srečke, ki stanejo 5 Din ena. — Naš voditelj g. kaplan Kolman Vinko je moral nujno oditi na kliniko v Zagreb, zato se nameravajo zrebanje mora preložiti. — Orlovska družina v Solčavi.

★ Mednarodni biografski arhiv je razposlal pred kratkim svojo 100. pošiljatev. Arhiv prinaša v svojih 4 izdajah na mesec na posameznih listih, ki se urejajo po preprostem sistemu, življenjske podatke o pomembnejših osebnostih iz vsakega sveta, in sicer ne le o politikih in diplomatih, ampak tudi o učenjakihi, umetnikih, pisateljih itd. Ker se osebni podatki stalno obnavljajo, delo ne zastari kakor pripomočki, ki izhajajo v književni obliki. Ni čuda, da si je to koristno in praktično publicistično podjetje pridobilo veliko prijateljev in naročnikov, predvsem pri dnevnem časopisu, pa tudi pri poslastičnih, oblastnih in javnih organizacijah, političnih strankah, knjižnicah, pri publicistih i. dr. — Naslov: Gustav Knöpfelmacher, Wien VIII., Dönnogasse 8.

★ Gibanje v organizaciji vinogradnikov. Na seji dne 12. marca t. l. se je konstituiral likvidacijski odbor vinarskega in sadjarskega odseka kmet, družbe za Slovenijo v Mariboru, ki je obenem pripravljali odbor snujoteča se vinarskega društva v Mariboru in sicer: predsednik: ravatelj A. Paklavc, podpredsednik: dir. A. Zmave, tajnik: ing. Ivo Zupančič, blagajnik: ing. Sergej Gorup, odborniki: višji klet. nadz. I. Zabavnik, prof. Priol, S. Robič, R. Košar, J. Nemanič. — Sprejela so se pravila novega društva, ki se takoj predložijo oblasti v odobritev. Pravila določajo med drugim, da se dosedanja krajevna vinarska društva zveže vinogradnikov pretvorijo v podružnice novega društva. — Ustanovni občni zbor novega vinarskega društva se vrši dne 2. aprila 1927 ob pol 11 na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. — Novo društvo začne izdajati glasilo, kjer se bodo obravnavale poleg vinarstva tudi ostale kmetijske panoge. List bo izhajal enkrat na mesec in bo stal na leto 40 Din, posamezne številke 4 Din. Člani društva dobijo list brezplačno. — Vinogradniki in prijatelji vinogradništva se nujno vabijo, da se udeležijo ustanovnega občnega zbora, na katerem se bo, med drugim predlagala tudi članarina za tekoče leto v znesku 20 Din. — Prijave za članstvo odnosno naročila na list sprejema do ustanovnega občnega zbora pripravljali odbor za ustanovitev vinarskega društva v Mariboru, srednja vinarska in sadjarska šola in krajevna inarska društva.

★ Popravlil V mojem včerajšnjem članku o delu našega kluba v D. Z. mi je tiskarski škrat napravil zgafo, ki kvari smisel. Napisal je, »da je večina naše delo primerno — kritiziral«. Pravilno je: kvitirala. F. Z.

★ Esperanto in Društvo narodov. Ker je 13 držav v društvu narodov predlagalo, naj se vpelje esperanto kot prvi tuj jezik v vseh šolah sveta, je Društvo narodov, povprašalo za mnenje ženevske univerze (Institut J.-J. Rousseau). Ta je sklical šolnike iz vseh držav k posvetovanju. Zbralo se je okrog 100 izvedencev, med njimi tudi nekaj žen, iz 28 držav (med njimi tudi iz Kitajske, Japonske, Perzije). Ti so po mnogih posvetovanjih, ki so se vršila samo v esperantu, pri čemer je vsaka država prišla večkrat do besede, soglasno odobrili predlog trinajstih držav, ker je dokazano, da esperanto pospešuje studij materinskega jezika, da pospešuje zemljepisno in kulturnozgodovinsko znanje in sploh olajšuje občevanje med posameznimi narodnostmi. Zbrani šolniki so izrekli željo, da se naj v posameznih državah takoj podvzamejo potrebni koraki. V mali Avstriji je ta poziv našel živahen odmev. In pri nas?

★ Cenjene inserente, ki so oblaševali v zadnjem času in pričakujejo ponudb pod na-

slednjimi šiframi: Ura le dobrodoča, Poštena, Zanesljiva, »1927«, Sreča, Semenski krompir, Zdrav krompir, Siguren dohodek, Usnjarna, Srečno, Spretna, Boljši, Trgovina »964«, Zmožen na deželo, Pošteno in pridno dekle, Ekstencija 1927, prosimo, da jih dvignejo, tekem osmih dni, ker bi jih morali sicer vrniti pošiljalcem, ali pa uničiti.

★ Ito-pasta za zobe je najboljša.

★ Pri haemeroidah, zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, krvavenju debelega črevesa, pritisku vode, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, utripanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne »Franz-Josef«-grenčice vselej prijetno polajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan zjutraj in zvečer pol kozarca »Franz-Josef«-vode. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Angleške prevode in iz drugih tujih jezikov ali v te oskrbi ceno in hitro: dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6, poslopje Ljudske posojilnice.

★ Ribiške priprave, orožje in streljivo, lovske potrebščine ter vsa popravila pri puškarju F. K. Kaiser, Ljubljana.

Ljubljana

○ Lično izdelani modri lepaki naznanjajo vsem prijateljem delavske mladine, da se na praznik sv. Jožefa točno ob pol osmih zvečer odpravi v Ljudskem domu s koračnico »Prihod gladiatorjev« proslava petletnice ustanovitve »Krekove mladine«. Poleg godbenih točk so na sporedu še deklaracije, petje mešanega zbora pod vodstvom g. Fr. Mihelčiča, II. slika »Hlapca Jerneja« itd. Kot posebnost navajamo, da bo godba prvič izvajala dr. Krekovo »Našo pesem«, katero je uglasbil gosp. St. Premrl. Vstopnina je tako nizka (od 12 do 3 Din), da se proslave lahko udeleži vsakdo. Zato vabimo cenj. občinstvo, da se vabilu odzove v obilni meri in se posluži predprodaje od 5 do 7 na Starem trgu 2/l.

○ Slov. glasbeno društvo »Ljubljana«. Danes v četrtek ob 8 zvečer pevska vaje mešanega zbora. Vsi in točno.

○ »Križanska šola« za stolno župnijo ima svoj redni občni zbor na dan sv. Jožefa ob 5 popoldne v Jugoslav. tiskarni. Člani in prijatelji vljudo vabijo.

○ V stolni in šentjakovski prosveti predava v ponedeljek ob 8 zvečer v Križankah g. prof. dr. Sarabon.

○ Orlovski odsek Ljubljana-Sv. Jakob vljudo vabi na telovadno akademijo, ki se vrši na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1927 ob pol 8 zvečer v telovadnici šole na Grabnu, s sledenim sporedom: 1. Deklamacija; 2. proste vaje članov za leto 1927; 3. proste vaje Mladcev za leto 1927; 4. vaje orodne vrste na drogu; 5. proste vaje Orličev za leto 1927; 6. razni skoki Mladcev. — Odmor. — 7. Slavnostni govor (g. dr. Rožman); 8. odsekovne sportne vaje (sestavil br. Jezeršek); 9. spretnostne vaje Orličev (sestavil br. Peternel); 10. vaje orodne vrste na bradlji; 11. gimnastične vaje Mladcev (sestavil br. Mlakar); 12. zaključna skupina. — K obilni udeležbi vabi odbor.

○ Opozorjamo že danes na prireditve, ki se vrši v veliki dvorani Uniona. Nastopi pevsko društvo »Ljubljana«, Orlice, solistinja gđe. Saxova, dijaški orkester Prosvetne zveze, deklaratorji. Kakor je razvidno, bo program zelo pester, zato ne zamudite večera pod naslovom »Materinski dan«, ki ga priredi Slov. krščanska ženska zveza dne 25. marca ob 8 zvečer. Natančen spored sledi.

○ Društveni sestanek »Svete vojske« in dramatičnega odseka se vrši v četrtek 17. t. m. ob 8 zvečer v glasbeni sobi moškega

učiteljskega. Dnevni red: 1. Mirko Kunčič: Veriga moderne dobe (satira). — 2. Gustav Strniša: V cerkvi. Recitira dospodična Romanova. — 3. Ali je alkoholizem vzrok ali posledica socialne bede? Predava g. Lindič. Po predavanju debata. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za treznost in socialna vprašanja!

○ II. popravek k novemu telefonskemu imeniku. Pošto ravnateljstvo je izdalo potem, ko je bil nov imenik ljubljanskim naročnikom že razposlan, še II. popravek. Vsi tisti ljubljanski naročniki, ki so prejeli imenik brezplačno, dobe za vsak izvod tudi »Popravek« brezplačno. »Popravek« se dobiva na glavni pošti (javna telefonska govorilnica), kjer naj ga naročniki prevzamejo. Drugim izvodom je popravek že priložen.

○ Predavanje v »Pravniku«. V četrtek, dne 17. marca t. l. ob 6 zvečer bo na sodišču (soba št. 79) četrto predavanje, ki mu je predmet osnutek novega avtorskega zakona. Predaval bo g. univ. prof. dr. Stanko Lapajne: »Trajanje avtorskih pravic. Civilna zaščita. Prehodne in sklepne določbe«. To predavanje bo obenem zaključno predavanje o tem predmetu. Glede na važnost novega zakona je želeli diskusije, ki naj bi se je udeležili tudi književniki, likovni in glasbeni umetniki. Zato so na predavanje vabljeni vsi, ki se za ta predmet zanimajo.

○ Matura na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Na Gradbeni srednji šoli se je v sredo 16. t. m. zaključil maturitetni izpit. Izpit je delalo 22 kandidatov. Izpit so napravili: Bohinec Julij, Bohinec Vladimir, Brodnik Jožef (z odliko), Furlan Franc, Habinec Ivan, Kačel Vilihald, Kariž Velislav, Kosovel Franc, Kruš Alojzij, Lang Venčeslav (z odliko), Lesjak Franc (z odliko), Mandeljc Drago, Mavrič Alojzij, Mlakar Željko, Oblak Metod, Roker Franc (z odliko), Udovč Maksimilijan, Vived Bogdan. 3 kandidati so bili reprobirani na pol leta, 1 kandidat na celo leto.

○ Neraščaj Rdečega križa na I. drž. gimn. v Ljubljani pripravlja vprizoritev Sophoklejeve tragedije »Kralja Oidipa« v prevodu prof. Sovreta. Nastopili misli dne 2. in 5. aprila t. l. v dramskem gledališču, prvič pred dijaštvom, drugič pred širšim občinstvom. Učni načrt za humanistične gimnazije določa, da se mora v najvišjem razredu kot zaključek grškemu študiju čitati kaka tragedija tega ali onega izmed treh mojstrov klasične drame, Aischyla, Sophokla ali Euripida. Letošnji osmošolci so si nadelali težko, toda lepo nalogo, da pokažejo tudi v javnosti, koliko sadu jim je prinesel študij klasične literature; in to s tem, da poskusijo na odru po svojih močeh interpretirati eno najgrandioznejših del svetovnega slovstva. »Kralj Oidipus« je drama tolikih umetniških kvalit, da učinkuje, ako je dobro podana, tudi na modernega človeka z elementarno močjo. V tem in pa v možnosti, da si ustvarijo oni, ki grške drame ne poznajo, kolikor toliko verno sliko o tej najlepši rozgi grške slovstvene umetnosti, je razloga dovolj, da se občinstvo zanima za to prireditev in da se predstave v čim večjem številu udeleži. Dobrega obiska je želeli tudi zato, ker je eventualni čisti prebitek namenjen za prispevek počitniškim kolonijam, da utegnejo tudi manj premožni dijakci prebiti v naravi kak teden počitnic in si utrditi zdravje. Natančnejše o prireditvi se bo pravočasno objavilo po lepkih in po časopisih.

○ Gremij trgovcev obvešča članstvo, da morajo biti trgovci v soboto 19. t. m. na praznik sv. Jožefa celi dan zaprti.

Načelstvo.

○ Mestni magistrat razpisuje oddajo zidarskih in betonskih del za napravo skladišča za premog v mestni klavnici. Vsi razpisani podatki se dobe med uradnimi urami v mest-

nem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II. Ponudbe je vložiti najkasneje do 26. marca t. l. opoldne v podpisnem uradu.

○ Ustreljeni lovski pes. Kakor smo tudi mi/poročali, je bil te dni ustreljen lovski pes g. Hribernika. Tega dejanja so, kakor izvemo dancs, osumili g. Josipa Mekinda iz Vodmata, nakar je prišel 14. t. m. k njemu policijski agent, napravil hišno preiskavo in ga naposled aretiral. Iz policije je bil g. Mekinda odposlan v sodnijske zapore, medtem pa se je na sodnijo sporočilo, naj g. Mekinda vrnejo nazaj na policijo. Tam je osumljenec, kakor nam sam zatrjuje, presedel cel dan do 7. ure zvečer in se moral sezuti, da so premerili čevlje. Pritožuje se, da je moral dve uri ostati na mrzlih tleh bos in da cel dan ni dobil jesti. Naposled se je izkazalo, da je bil sum neosnovan, o čemer smo se na podlagi izstavljenega dokumenta sami prepričali, in je g. Mekinda bil kot nedolžen izpuščen.

○ Poskušen napad na Dunajski cesti. K temu napadu, o katerem smo poročali v številki od 11. t. m., smo prejeli sledeče pojasnilo, ki ga objavljamo pod odgovornostjo podpisane: V torek zjutraj sta se pod gospodarskim poslopjem v bližini Urbančkove gostilne nudila dva moška. Ker je pes močno lajal neprenehoma celo uro in je slil hišni gospodar govorjenje dveh moških, je šel kli-cat hlapca, da skupno preženeta tatove. Zadnje dni je bilo namreč opazati, da zmanjka vsako noč precej drv. Oba neznanca sta še pravi čas odnesla pete izpod poslopja; nato gresta gospodar in hlapec na cesto, kjer sta slučajno dobila g. Parkeljina; misleč, da je to eden od onih, ki sta gospodarja in hlapca spravila pokonci. Ko se je hotelo ugotoviti, kdo je neznanec na Dunajski cesti, se je oglasil g. Parkelj in se spustil v tek, ne da bi vprašal za kaj gre. O kakem napadu zato ni govora. — Ivan Pečnik, Stožice 86.

○ Dve tavini. Uslužbencu tvrdke »Oleum« Adolfu Slaparju je nekdo vtorek ob pol petih popoldne odpeljal iz veže neke hiše na Miklošičevi cesti popolnoma novo, črno kolo znamke »Puch«. Kolo je vredno 3000 Din. — Iz stavbe dr. Novaka v Linhartovi ulici so neznanci tatovi odnesli 100 desk, dolgih po 4 metre.

○ Popravek. Poročali smo, da je neki Stanko ukradel gđe. H. K. v kino »Ideal« 1000 Din. Izkazalo pa se je, da je bil Stanko po krivem osumljen. Policija, ki ga je aretirala, ga je že izpustila na svobodo, nakar je bil Stanko zopet sprejet v službo. S tem popravljamo tudi mi prizadeto mu krivico.

○ Cene so padle Dame naj se pred nakupom prepričajo in ogledajo ravnokar došle krasne damske plašče in kostume pri F. Lukiču, Pred Škofijo št. 19.

○ Policijske vesti. Policija je aretirala dve postopački ter enega berača. Prijavljeni sta dve tatvini, trije slučajni kaljenja nočnega miru, ter šest prestopkov cestno-policijskega reda.

○ Namočena polenovka pri Fran Kham.

○ Namočena polenovka se dobi v gostilni pri Bobenčku.

Maribor

□ Za telovadno akademijo mariborskega orlovstva dobite vstopnice v obeh prodajalnah Cirilove tiskarne! Kupite jih v predprodaji — ker jih bo na dan prireditve težko izbirati! — Prireditve se prične točno ob 8. uri zvečer. — Družabni večer po akademiji se vrši v Götzovi dvorani!

□ Orodno telovadbo smatrajo nekateri za višek vse telovadbe. Sicer je to mnenje docela pogrešeno, vendar boste na orlovski akademiji na praznik sv. Jožefa videli, da stoji mariborski Orli tudi v tem oziru že zelo visoko

J. Šašelj:

Dve zanimivi pismi

NEKDANJEGA SPREMLJEVALCA MISIJONARJA KNOBLEHARJA NA NJEGOVEM MISIJONSKEM POTU V EGIPT, NUBIJO IN SUDAN IZ LETA 1853. IN 1854.

II. Pismo.

Hartum, 10. januarja 1854.

(Konec.)

16. decembra popoldne pa smo zagledali jambore naše »Stellae matutinae«, ki so mo- leli visoko čez vsa drevesa. Prav veselji smo bili, da bomo kmalu rešeni trpljenja. Kar nam priteče nasproti eden mornarjev naše barke. Bil je v belih hlačah, čez pa je imel široko srajco in veliko rdečo vestjo in rdečo kapo. Tako so oblečeni vsi mornarji na naši »Steli matutinae«. V rokah pa je imel velik nož. Pozdravi nas, pa zopet teče naglo nazaj. Mi pa smo sedeli moško na naših trudnih veljbl-dih in jedili počasi po dva in dva skupaj skozi mesto Berber. Vsi smo bili v belih in dolgih plaščih in imeli bele klobuke, okrog katerih smo imeli ovitega po tri vatle belega platna. Veljblodi pa so bili pogrneni z lepimi preprogami. Peli smo zahvalno pesem. Naša dva učitelja Hansel in Dannger pa sta trobila skozi mesto tako, da bi lahko vsa okna popokala, pa to je bilo dobro, da jih nikjer nič nimajo. Precej dolga vrsta nas je bilo in nas je bilo tudi lepo videti, tako, da Berberci kaj takega najbrž še niso videli. Vsi smo zopet hvalili Boga, da nas je pripo-

ljal skozi to težavno in mrtvo puščavo vse zdrave in srečne, če tudi je večkrat kdo te- lebnil z veljbloda, pa se vendar ni nikdo nič poškodoval. Naša barka »Stella matutinae« z več zamorčki, ki so bili odkupljeni od večne sužnosti, nas je že deset tednov tukaj čakala. Solze so mi prišle v oči, ko sem videl zamo- rčke stati v barki in sem se spomnil, da nimajo ne očeta, ne matere, pa vendar sem bil zopet vesel, ko sem se spomnil, da so naši bratje in sestre in otroci matere kat. cerkve. Vsi so enako napravljeni. Na glavi imajo tarbuše (rdeče kape z velikim višnjevim čopom), višnjeva krila z rdečim pasom prepa- sana, bele hlače iz črnega obraza pa se jim bliskajo kakor sneg beli zobje. Čudili smo se, da govorijo nekateri med njimi laško, da znajo tudi dobro brati, pisati in moliti, ko so med njimi tudi otroci od 5 do 15 let stari. Ko smo dospeli k barki, so ustrelili iz dveh topov, otroci pa so gospodom roke poljubo- vali in nas vse lepo pozdravili.

Pa naše veselje se je kmalu spremenilo v žalost, ko smo zvedeli o smrti dveh najbolj- ših gospodov, G. Milharčič je šel z barko in otroci nam nasproti do Berberja. Ker je bil pa že preje vedno bolan, je tukaj, kmalu po prihodu, umrl. Od tu je dober človek hitro pisal v Hartum g. Kocijančiču, katerega je bil postavil g. provikar za svojega namestni- ka, dokler se ne vrne. Ta je hitro poslal v Berber arabskega učitelja. Pa komaj je bil ta šest dni tukaj, dobi iz Hartuma pismo, da je tudi g. Kocijančič umrl nagle smrti. Dobil je menda mr lico. Kakor nam pripoveduje tu v Hartumu zdravnik, mu ni bilo mogoče nič

pomagati. Lahko si mislite, dragi stariši, ka- ko se je g. provikar ustrašil teh dveh nesreč in tudi mi vsi z njim. Drugi dan 18. smo šli vsi na grob g. Milharčiča in g. Kol je njegov grob blagoslovil. Leži precej daleč od barke v puščavi. Na grob smo mu postavili precej velik križ iz belih kamnov, pomolili smo na grobu in se vrnili žalostni nazaj na barko. Naša »Stella matutinae« je velika, ima dva jambora in 16 mornarjev, ki so vsi že več let na barki in prav pridni. Postavili so tudi kpelec, kjer naši duhovniki vsaki dan ma- šujejo, zamorčki pa prav pobožno molijo in strežejo.

Mesto Berber je precej veliko, pa vse iz blata. Popoldne 18. razpeli so naši mornarji jadra in smo odinili. Na obrežju je bilo pre- cej gledalcev. Naše blago, katerega je bilo tu samo polovica, so naložili v tri turške barke, mi pa, ki nas je bilo ravno 60 duš, smo se peljali na naši barki »Stella matutinae«. Ko- maj smo se vozili dve uri, pa smo zapazili prvokrat pet velikih nilskih konj. Streljali smo na nje. Ker pa imajo več kakor dva prsta debelo kožo, je krogla ne more predre- ti. Kmalu se je solnce nagnilo in smo obstali. Po večerji je šel vsakdo si pripraviti postelj. Jaz sem ležal ravno poleg g. provikarja. Če- trti dan smo videli silno velike trume skopcev in rac, vsaki dan pa vidimo tudi krokodile, pa veliko več, kakor je v ljubljanskem mu- zeju. 21. opoldan smo zopet obstali. G. na- mestnik nas je peljal dobro uro na levo stran Nila. Tam je bilo zidano pred 4000 ali še več leti prvo egiptovsko mesto, Merova imenova- no. Zdaj pa je tam puščava, le tu pa tam raste

kako trnjevo drevo in trnjeva, bodeča trava. Par streljajev proč pa stoji velike piramide, grobovi kraljev in kraljice, ki so tu pred več tisoč leti mogočno kraljevali. Kako daleč pride svet! Mesta, ki so se lesketala kakor solnce, se zdaj komaj ve, kje so stala in kako se imenovala. Gotovo je ta podrtija najstarej- ša na svetu. Se zdaj stojijo nekateri taki grobi. Jako so visoki in široki, na štiri ogle, in vsi iz silno velikih kamnov. Na več kamnih se še vidi stara egiptovska tičja pisava.

24. decembra se je ustavila naša barka blizu nekega mesta. Pripravljali smo se na sv. dan in zato se umili in osnažili. Ko je za- šlo solnce, so ustrelili naši mornarji sedem- krat s topom. Nato pa pride k nam na obisk poglavar mesta z več svojimi ljudmi. Po ve- čerji pa smo izpustili v zrak čez 50 raketov. Komaj pa je tretji letel, se prikaže meteor, ki je bil višnjevi in rdeč. Bog nam je pokazal, da zna on delati še lepše rakete, kakor mi. Nekateri so šli spat, nekateri pa so čuli, ka- kor je pri nas navada na sv. večer. Ob 11. uri so začeli naši gospodje opravljati ponočne molitve. Ob 12. uri pa je imel g. provikar sv. mašo v kapelici, katero smo po dnevu lepo ozaljšali s cveticami, mi pa smo peli. Ob 4. zjutraj so začeli pa še drugi gospodje maševati. Streljanje s topom, spuščanje rake- tov, vihranje dveh velikih zastav, na katerih eni je bil avstrijski grb, na drugi pa v velikih črkah napis: Stella matutina, vse to je na- znanjalo divjim ajdovskim prebivalcem velik praznik. Zvona pa nismo slišali nobenega, spomnili pa smo se, da bo zvonilo danes govod med kristjani z velikim zvonom.

Posebno pozornost bo gotovo zbudila simulantna vaja na treh konjih. Na drogu in bradlji pa nastopijo nekateri kot dovršeni mojstri orodne telovadbe. Zato pa na svidenje v soboto zvečer.

□ Beethovnova proslava pod taktirko Sladeka je na včerajšnjem koncertu uspešno nastopila. Maribor radovedno pričakuje današnje prireditve IX. simfonije pod taktirko dr. Cerina.

□ Pevska vaja »Maribora« se vrši danes ob običajni uri. Vsi pevci in pevke naj pridejo točno. Važno!

□ Glavno zastopstvo Vzájemne zavarovalnice v Mariboru je prevzel g. Rudolf S. e. g. a., bivši tajnik Jadranske banke. Poslovni prostori se nahajajo v Mariboru, Krekova ulica 8. Pripominjamo, da je ta zavarovalnica edini slovenski zavod te vrste, radi česar je dolžnost Slovencev, da se ga poslužujejo. Vsa pojasnila, pismena in ustmena, daje zgoraj označeno zastopstvo.

□ Plakati za orlovsko akademijo so mnogim na potu, ker smo opazili, da so jih siloma odstranjali. To društvo plakaterjev, ki plakate trga, bomo prijaviteli oblasti, da dobi koncesijo. — Nas pa naj tudi to dejstvo opozori, da se vrši 19. t. m. ob 8 zvečer orlovska akademija v Götzovi dvorani.

□ Na hripi je obolelo do danes v okoliščini mesta Maribora 315 oseb, od teh so umrle tri radi komplikacije s pljučnico. V mestu samem je obolelo 56 oseb, dve od teh sta umrli.

□ K vojakom gredo. Mariborske ulice so zopet ozivele od ukajočih in ovenčanih fantov, ki so vpoklicani k vojakom. Pohvaliti jih pa moramo, da so trezni in mirni, kar se ob takih prilikah redkokdaj zgodi.

□ Od doma je pobežnil 17letni Karol Hafner, stanujoč v Meljski cesti 57. Pogrešajo ga že od 12. marca. Domači mislijo, da je pobežnil v Avstrijo, k sorodnikom, ni pa izključeno, da se potika kje v okolici mesta.

□ Nimajo pratike. V nekaterih izložbah se zdaj visijo neokusne predpustne maske. Ti ljudje menda nimajo pratike.

□ Nezgoda na mostu. V terek popoldan se je splašil na mostu konj posestnika Poliča. V kočiji sta se vozila Polič in njegova mati. Vred naglega poskoka konja se je voz prevrnil in oba sta dobila pri padcu lažje poškodbe. Splašena konja je ustavil stražnik.

□ Eksplozija karbidne svetilke. Slaščičar Ivan H. v Barvski ulici je v terek zvečer popravil karbidno svetilko, ki je nenadoma eksplodirala. Plamen je osmodil H. v obraz, eksplozija pa mu je vrgla karbidni prah v oči. Domači, ki so mu prihiteli na pomoč, so mu začeli izpirati oči z vodo, vendar česar se je karbid razkrožil in H. bo radi tega najbrž izgubil vid. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

□ Pasja nevarnost v Mariboru. Pred dnevi smo poročali, da sta bila ugriznjena od psov dva otroka. Sedaj pa je ugriznil pes brez nagobčnika enega carinika in enega otroka.

□ Darovalci za tombolo »Dom ubogih«, katera se vrši na velikonocni ponedeljek. — Dosedaj so darovali v blagu: Tvrška »Zlatorog«, tvrška »Volta«, trgovina Jančič, družba »Unio«, trgovina Pristernik, trgovina Kvas, Košir, Schram M., Lah M., Braun F., Janeš & Horvat, Jakob Lah, Jaš in Lesjak, Scheidbach, Anton Paš, Jos. Antloga, Franjo Lah, Mirko Feldin, Ihl in Kühar, Gustav Bernhard, Cernetič, Anton Pošl, Ivan Koradžija, Pinter & Leonard, Matevž Stauber, F. Petrossi, Trpin Ivan, Oslag, Srečko Pihler, Roglič, »Kristale«, tvornica ogledal, Hochnegger & Vicher, Adalbert Gusel, Rantner Iv., Andraschitz, Starkl, Perc, Platzer, Gnušek Al., Ivan Trpin, Majer Franjo, Masten Franc, Kaučič Jos., Lešnik, Skrabl Feliks, Prešern Ivan, Kovačič Ivan, Kosta Vukasinovič, »Jug«, tov. za izdelovanje Dr. Oetker-

jevega pečilnega praška, d. z. o. z., Oset Miloš, L. Ornik. — V denarju: Braun Moric, Anton Voh, Rina, Vidovič, Dežman, Leben, Anderle, Kaufman, Weiler, Čebokli, Rosenberg, Vrhunc, Zintauer, Niefergal. (Imena nadaljnjih darovalcev sledijo.)

Trbovlje

✱ Naklonjenost g. župana Sitarja napram drugim. Za občinsko izolirnico so se nabavljale živežne potrebščine že cel čas v 1. delavskem konzumnem društvu G. župan pa je prepovedal nabavo živeža v konzumu, pač pa se lahko kupuje pri vsakem drugem trgovcu.

✱ Umrl je Dominik Tori, vpokojeni poslovodja rudniškega konpiza v 68 letu starosti. Moža je dila njegova priprava n. r. v. Znan je bil med trgovskimi in drugimi krogi daleč na okoli. Ostalim sožalje!

✱ Kako se zagovarja podjetje Dukić radi odpusta delavcev. Okrajno glavarstvo je zahtevalo od podjetja Dukić vzroke, zakaj se je odpustilo večje število delavcev. Podjetje se zagovarja, da mu je TPD izdala nalog, da se sme delati od 15. marca dalje v premoğu le z dvestretinami namesto s tremi. Odpustili bi morali tako celo tretjino delavcev. V premoğu pa delajo skoro izključno sami domačini. Da se domačini štedijo, je podjetje dopustilo najprej 123 Prekmurcev in nato šele 98 domačinov. Med temi je 14 moških in 84 žensk. Med temi 14 moškimi sta bodja samo dva poročena in še ta dva sta starovpekojena TPD, ostalih 12 je samec, ter slabo zmogljivi za delo. Vse druge uporabne delavce premisliti k zgradbi projektirane nove železnice. Odpustene ženske so po večini poročene, njih možje so zaposleni ali pri rudniku ali pa pri Dukiću ali imajo pa še stariše in ti so tudi še zaposleni. Vse ženske, katere morajo vzdrževati družine in vdove, so ostale v službi. Zagovor pa še pristavlja; da je bila o tem obveščena tudi občina Trbovlje, ter je podjetje pripravljeno, v slučaju, da je kaj spregledalo posebno potrebne osebe sprejeti nazaj v službo. H koncu se podjetje še sklicuje na svoj socialni čut do delavstva, rekod: Slavno okrajno glavarstvo blagovoli iz tega sprevesti, da smo se celo potrudili skrajno socialno posopati ter nuditi vsem dela potrebni delavcem zaslužek. Rudar, sedaj pa zagovor natančno prečitaj ter sodi po svoje.

Hrastnik

Velika beda med rudarji. Zadnje čase je vpeljano, da imajo rudarji cele delavnice neprostovoljno dopust. To pa ni za vse enako. Gočovo je, da rabi dandanes vsak človek denar, ali vendar, če je pri rudniku premoğu zaslužka, bi morali pri pristilnem praznovanju priti najprej v počtev oni rudarji, ki imajo kaj svojega. Zdj se pa tako ne godi. Pravično bi bilo, da se pristilni dopust razdeli tako, da bodo oni, ki nimajo drugega kakor roke in želede, najmanj trpeli. Sedanja praksa pa je taka, da imajo nekateri po 33 šhtov na mesec, drugi pa komaj po 20. Mi vidimo točno statistiko o tem. Zaenkrat prosimo ravnatelja g. Ing. Droela, ker smo menja, da so tej neenaki porazdelitvi krivi podrejeni organi, naj stvar sam pravično uredi.

Slovenska krajina

Šolska prireditve. Gotovo je velikega pomena, da se tudi v madžarskih vaseh igrajo slovenske igre. Otrci šole v Petišovcih so se lotili težavne naloge, da so spravili na oder v slovenskem jeziku pravično igro »Šivlja Klara«. Veliko je bilo začudenje na obrazih navzočih očelov in mater, ko so slišali svoje otroke na oderu slovensko govoriti. Prireditve je v vsakem oziru uspele. Dobitek se je obrnil v podporo pomladke »Rdečega križa«.

Kupuje srečke loterije »Martinišček«. Nad 100 revnih prekmurskih dijakov rabi strehe, a je ne bodo mogli dobiti, ako se do jeseni ne pozida »Martinišček«. Srečka stane samo 5 Din. Dobijo se pri ravnateljstvu »Martinišček« v Murski Soboti.

Dopisi

Ljutomer. Prosvedno društvo v Ljutomeru p. navlja v dnevi 19. in 27. marca »Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa«. Začetek ob 3 popoldne. Gostje, ki se pripeljejo po železnici, se lahko ob pravičnem času vrnejo, ker bo predstava ob 6.15 končana. Priďte v obilnem številu.

Naše dijaštvo

J. K. A. D. Zarja. Danes ob 8. zvečer se vrši v društvenem lokalu redni sestanek. Predaval bo univ. prof. dr. Erlich o temi: Pariska mirova konferenca in Slovenci. Udeležba za vse štane strogo obvezna. Tovariši drugih bratskih društev vabljeni. — Odbor.

kve, banane, granatna jabolka, in veliko vin-skih trt, ki delajo lepo senco za sprehode. Vse leto zeleni, cvete in je polno sadja, med tem ko pri Vas vse sneg pokriva. Jemo vsaki dan sveže fige, grozdje, banane, granatna jabolka, pa tudi pečenke in dobre salate se nam ne manjka. Marsikdo si bo morda želel, ko bo bral, kako tu dobro živimo, priti zaradi tega sem. Pa kaj kmalu ga bo minilo veselje, ko bo slišal, kako nezdrav je tukajšnji zrak in kako hudo tu kraljuje mrzlica. Človek je tukaj kmalu živ in mrtev. Dva naša spremljevalca sta že boleha in tudi eden gospodov, ki sta prišla iz Verone, ima že tako bolezen, kakršno je bil dobil g. Jeran.

Jaz sem, Bog bodi zahvaljen, prav zdrav, nisem pa prav zadovoljen, zato ker veliko nisem, kar so nam v Ljubljani naprej pravili in kar je pisala »Zgodnja Danica« o Afriki. O dobrem je bilo pisano veliko, o slabem pa prav nič.

Na Novega leta dan smo imeli zopet slovesno sv. mašo in tudi vsaki dan je dosti maš. Pa le malo se nam ljubi iti zjutraj k maši, ker je to silno silno komarjev, ki nam ne pustijo po noči prav nič spati, ki šele proti jutru malo igrinejo, da malo zaspiamo. Zdj pa začno trobiti in zvoniti k maši, pa se nam res ne ljubi iti in moliti, ker ne slišimo vso noč nič drugega kakor si-si-si, kakor brentajo komarji in nas pikajo. Mi po dnevu delamo. Jaz sem dobil najlepšo delavnico, svetlo in prostorno, mizarji pa le majhno in temno.

Koncem meseca januarja bo šel g. provikar na drugo postajo, Auto-Corro imeno-

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20 uri zvečer.

Četrtek, 17. marca: BOŽJI ČLOVEK. Red E. Petek, 18. marca: JAZ IN TI. Premiera. Izven. Sobota, 19. marca: BOŽJI ČLOVEK. Ljudska predstava po nižnjih cenah. Izven. Nedelja, 20. marca: UGRABLJENE SABINKE. Ljudska predstava po nižnjih cenah. Izven. Ponedeljek, 21. marca: GOBSEK. Red B.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 17. marca: Zaprt. Petek, 18. marca: MANON. Gostovanje gospe Zolotarevič-Milkove. Izven. Sobota, 19. marca ob 15: GROFICA MARICA. Ljudska predstava po nižnjih cenah. Izven. Nedelja, 20. marca ob 15: TEREZINA. Ljudska predstava po nižnjih cenah. Izven. Ob 20: TAJDA. Izven. Ponedeljek, 21. marca: Zaprt.

Pri današnji »prizoritvi« Božjega človeka v ljubljanski drami igra vlogo Mare g. Marija Vera, hajduka Krstana pa g. Levar.

Odlični gosti v ljubljanski operi. V petek, dne 18. t. m. gostuje v naši operi primadona bolgarske opere v Sofiji gospe Zolotarevič-Milkova. Gospe je pevka odličnih umetniških kvalit, absolutno priznana in visoko cenjena v sofijskem ansamblu. Minole dni je gostovala z največjim uspehom v belgradskem kakor tudi zagrebškem Narodnem gledališču. Na svojem prvem gostovanju v Ljubljani poje naslovno vlogo v Massenietovi operi MANON. Odlično umetniško bratskega bolgarskega naroda pozdravljamo na našem oderu. Predstava se vrši izven gledališkega abonmaja in so vstopnice že v prodaji pri dnevni blagajni v operi.

Abonente reda A opozarjamo, da odpade za njihov abonma najavljena predstava v petek dne 18. t. m. in sicer vsled gostovanja bolgarske primadone gospe Milkove in vsled tudi spremenjenega repertoarja.

Prva repriza Sattnerjeve opere »Tajda« se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. Z ozirom na izreden uspeh pri premijeri opozarjamo občinstvo na to izvirno domače delo. Glavne vloge so v rokah gospe Lovševce in Ribičeve, dalje g. Beletta, Kovača in Zupana. Predstava je izven abonmaja ter se dobivajo vstopnice pri dnevni blagajni v operi. Zunanji posetniki naroče lahko vstopnice pisanim polom pri upravi.

Mariborsko gledališče

Sobota, 19. marca ob 15: DIVJI MOŽ. Premijera. Ob 20: ZA NARODOV BLAGOR. Kuponi. Gostovanje g. Skrbniška iz Ljubljane. Nedelja, 20. marca ob 15: GROFICA MARICA. Znižane cene. Kuponi. Ob 20: ORLOV. Znižane cene. Kuponi. Ponedeljek, 21. marca: Zaprt. Terek, 22. marca ob 20: MADAME BUTTERFLY. Premijera.

Gostovanje g. Skrbniška v mariborskem gledališču. V soboto, 19. marca zvečer gostuje bivši član mariborske, sedaj odlični član ljubljanske drame, igralec in režiser g. Milan Skrbnišek v mariborski drami. Igra vlogo Šeuke v Cankarjevi komediji »Za narodov blagor«.

Otroška predstava »Divji mož« na mariborskem oderu. Na Jozefovo, 19. t. m. ob 3 popoldne se vrši krsna predstava izvirne slovenske otroške igre Toneta Gasparija »Divji mož«.

Glasba

Dr. Cerin — Beethovnova IX. simfonija. Ker so vse vstopnice razven stojšč za sobotno izvajanje IX. simfonije že razprodane, vljudno obveščamo p. n. občinstvo, da se vrši na praznik v soboto, to je na dan koncerta ob 9. uri dopoldne generalna vaja za izvajanje IX. simfonije. K tej generalni vaji je dovoljen vstop tudi p. n. občinstvu, ako si nabavi posebno vstopnico, ki stane Din 20.— Vstopnice se dobivajo v Matični knjižarni in v soboto ob pol 10 dalje pred koncertno dvorano.

Predavanje o Beethovnu. V petek dne 18. t. m. ob 18 se vrši v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici predavanje o Beethovnu, na katerem nam bode podal g. dvorni svetnik dr. Josip Mantuan celoten obris Beethovnovega življenja in delovanja. Pri tem predavanju opozarjamo posebno na oni odstavek, ki govori o Beethovnu in o slovanstvu. Predavanje je vstopnine prosto, priredi ga ravnateljstvo tukajšnjega konservatorija.

Od odbora Glasbene Matice v Ljubljani smo prejeli s prošnjo, da približno, sledeče pojasnilo: Z ozirom na notico g. dr. Vurnika v sobotnem »Slovenec« in z ozirom na govorice, ki krožijo glede sodelovanja Glasbene Matice pri dr. Cerinovem

koncertu, pojasnjujemo sledeče: Glasbena Matica je bila povabljena tako od Podzveze godbenikov kakor od dr. Cerina, da sodeluje pri izvedbi Beethovnov IX. simfonije. Zato je sklenila v svoji seji, dne 3. decembra, da se obema povabiloma odzove in naslovila naslednji dan na dr. Cerina pismo sledeč vsebine: »Blagorodni gospod dr. Josip Cerin, višji kapelnik, Ljubljana. — Z ozirom na Vašo željo, izrečeno predsedniku pevkega zbora Glasbene Matice v Ljubljani g. Silvanu Pečenku, je sklenil odbor Glasbene Matice v Ljubljani in da sodeluje s svojim pevskim zborom tudi pri tem izvajanju IX. simfonije. — Z odličnim spoštovanjem! Za odbor Glasbene matice: dr. Ravnhar. A. Lovše. — Dr. Cerin je takrat določil, da bo njegov koncert 26. marca. Ker pa je bil odbor obveščen, da bo koncert Podzveze že 7. marca, mu je to tudi v uradnem pismu z dne 20. decembra 1926, št. 268 sporočil: »Velečeni gospod doktor! Glasbena Matica je bila obveščena od predsedstva Podzveze godbenikov Ljubljana, da se vrši koncert IX. Beethovnov IX. simfonije dne 7. marca 1927. V smislu sklepa odbora Glasbene Matice sodeluje pevski zbor tudi na tem koncertu. Vljudno Vas prosimo, da vzamete to na znanje ter beležite z odličnim spoštovanjem! Za odbor: A. Lovše. — Nato pa je dobila Glasbena Matica sledeči odgovor: Ljubljana, 22. decembra 1926. Glasbena Matica, Ljubljana. »Na Vaš cijenjeni dopis ob 20. o. m. obavljamo se v vljudno, da Muzika Dravske Divizijske oblasti prilikom izvedenja IX. Beethovnov IX. simfonije ne reflektira na sodelovanje pevkega zbora te »Glasbene Matice«. Izvolite ovo primiti na znanje. Za Muziku Dravske Divize oblasti: Višji Kapelnik: dr. Josip Cerin. — Navzile temu je ugodila Glasbena Matica s svojim dopisom dne 13. jan. 1927, št. 330 dr. Josipu Cerinu in sicer: Z ozirom na cenjeno pismo glede materiala za IX. Beethovno simfonijo, Vam vljudno sporočam, da je pripravljen za Vas v Matični pisarni material za godalni orkester in to v dovoljnem številu. Dvojnikov za les in pihala ni v arhivu. Razpoložljivi material Vam je vsak dan na razpolago. Z odličnim spoštovanjem! Za odbor Glasbene Matice. — K sklepu konstituiramo le to, da sodeluje na sobotnem koncertu orkestralno društvo Glasbene Matice, da se rabi pri tem koncertu del Matičnega orkestrskega materiala. Iz tega in zgoraj navedenega je jasno razvidno, da ne more biti govora o kakem nasprotju s strani Glasbene Matice, koje koncertna poslovavnica je prevzela tudi celotni aranžma in predpajo tega koncerta. Za odbor Glasbene Matice v Ljubljani: dr. Ravnhar VI., predsednik. A. Lovše, tajnik.

Francoski pianist Robert Lortat priredi v sredo, dne 23. marca pod okriljem francoskega instituta v Ljubljani in Association Francaise d'Expansion et d'Echiquiers Artistiques v Parizu, klavirski koncert v dvorani Filharmonične družbe in na katerem nam bode pokazal v besedi in glasi enega najslavnejših francoskih komponistov Claudia Debussy-a in njegove klavirske sodobnike. Program obsega celo vrsto francoskih klavirskih skladb, ki so deloma že poznane, s koncertnih programov drugih slavnih pianistov, deloma pa pomenijo novost za naše koncertno življenje. Predpoda vstopnic za ta koncert v Matični knjižarni od danes naprej.

Pevce. S številko za januar in februar 1927, ki smo jo pravkar prejeli, stopa »Pevce« v sedmo leto svojega obstoja. Novi letnik bo izhajal v istem obsegu kot prejšnji, s stalno, zelo priložno pevsko prilogo, ki je že splošno znana in priljubljena med Slovenci. Sedanja številka prinaša lep članek dr. Josipa Cerina. Zgodovinski razvoj vojaških oziroma turških godb in celo vrsto manjših poročil, dalje Vestnik P. Z., iz naših okoliš, Nove skladbe, iz glasbenih listov. List toplo priporočamo. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, in stane s pevsko prilogo na leto Din 80.— Važno je, da se more poleg enega izvoda teksta naročiti poljubno število pevskih prilog, kar bo posebno dobro služilo zborovodjem, ki bodo tako lahko naročili za vsakega pevca posebno prilogo. Naročnina za 1 prilogo znaša Din 15.— na leto.

Najboljša plutovina pride iz Alžira, kjer je 2.500.000 juter gozda same plutovine.

Vsled ognja v podzemeljskih rovih nekega rudnika na Angleškem, ki je divjal več mesecev, je vse rastlinstvo na površini tako bujno poglalo kot nikdar poprej.

Na sv. Stefa na dan smo šli zopet naprej. 27. smo prišli med visoke gore. Od Bertraja pa do sem je bilo lepo polje in lepi travniki. Veselje je bilo gledati po zimi taka žita. Danes pa se je začela nevarna vožnja. V vodi je veliko skal, ki se pa ne vidijo, voda pa dere naglo. Res je bilo nevarno, pa Bog nas je varoval. 29. pa smo zagledali stolp mohamedanskega templja v Hartumu in delitev dveh vod, na levo belo reko, na desno pa višnjo. Se kake pol ure se vozimo po višnji reki, pa pridemo do mesta. Pa komaj smo se obrnili po njej, je začel vleči proti nam močan veter, kakor da nas hoče zagnati nazaj in nam reče: vrnite se! Mornarji so morali iti z barko in jo vleči, ker je šla bolj nazaj, kakor naprej. Opoldan pa smo se ustavili pri misijevskem vrtu. Konzul in več drugih gospodov nas je prišlo pozdraviti. Veliko Turkov, malih in velikih, je stalo na obrežju in gledalo naš prihod. Tudi vrtnar Hrška nas je prišel pozdraviti s tremi zamorci. Dva fanta pa sta med tem časom umrla. Kovač Knaus pa je bil pred dvema mesecema po-tegnil na belo reko. Kmalu smo šli z barke na vrt v kapelico, ki stoji pri kraju, in smo zapeli zahvalno pesem, da nas je Bog pripeljal zdrave in srečne do našega težko pričakovanega konca.

Tukajšnja misijevska hiša je precej veliko poslopje, pa zidano vse iz blata. Tu so nas nastanili po dva in dva v vsako sobo, ki pa izgledajo kakor kake zapori. Šli smo pogledat po vrtu. Gotovo je malo vrlov v Evropi, kakršna sta tukajšnja dva. V njih je silno veliko imenitnih dreves, so palme, pomaranče, citrone, indijanske in laške smo-

vano, po beli reki gori, nekaj čez pol drugi mesec daleč, kjer so že trije gospodje. Z njim bodo šli g. Lap, g. Koll in mizar Wallis. Nadalje pa Vam o tem ne morem pisati.

O mestu Hartumu Vam tudi še ne morem nič povedati, ker ga še nisem šel pogledat. Je precej veliko. Ljudi je v njem več črnih, kakor belih. Drugi dan, ko smo prišli v Hartum, smo dobili pisma od doma. O kako veselje! Več tisoč milj daleč, v drugem delu sveta, in dobiti pismo od dragih staršev, bratov in zancev, pisano 22. oktobra! Zelo, zelo sem bil vesel, ko sem ga bral. Prosim Vas, ljuba mati, ko mi pišete, da ste bolni, in večkrat zavoljo mene, pomislite na uboge sužnje, matere in očete, ki imajo ravno tako srce in tudi občutijo ravno tako žalost, kakor mi kristjani, ko jim ljudje, ki nimajo duše, ropajo vse, otroke, mladeniče, dekleta, očete in matere, ki jih nikdar več ne vidijo, ali o njih kaj slišijo in jih poleg tega še grozno mučijo in tepo. Mi pa, če Bog hoče, se bomo še videli na tem svetu, na drugem pa bomo vedno skupaj ostali. Nisem pozabil 4. decembra, draga mati, da je bil ta dan Vaš god. Mislim sem; ako bi mogel Vam poslati svoja voščila čez hribe in doline in čez globočino morja in Vam voščiti z otročjim, od ljubezni gorečim srcem, srečo, zdravje in vse dobro. Molil sem pa, ko smo bili ravno v puščavi, na velblodu za Vas.

Zelo sem bil tudi vesel, ko mi je pisal g. Riedler iz Avstrije, da ga je tudi jako veselilo, ko sem mu pisal iz Kaire. Sporočil mi je tudi, da je dobil od francoskega cesarja Napoleona zlato kolajno in da me pozdravlja jo vsi špitalarji.

Se nekaj me je prav razveselilo. Mislim sem, da je g. Jeran že umrl. 2. januarja pa je pisal meni in g. provikarju, da bo šel iz Kaire v Ljubljano in me prosi, da bi mu večkrat kaj pisal in poslal kake risbe, kar mu bom storil z velikim veseljem in rad. Pa zdaj mi še ni mogoče kaj risati, ker imam veliko dela s pisanjem. Drugikrat, čez pet do šest tednov, pa dobite zopet pismo in takrat bom poslal Vam in g. Jeranu več risb. Imam jih že več narejenih, pa niso še popolnoma izgotovljene.

Dragi starši in bratje! Prosim Vas, odgovorite mi kmalu, ker sem v skrbeh, kako se Vam godi. Pozdravljam Vas vse. Pozdravljam pa prav lepo tudi č. g. kateheta Globočnika. Kakor sem slišal, najbrž se ne bo kupil tako hitro zamorekov. Menda ni prostora za nje. In kadar jih bo kupil, ne bom pozabil storiti svoje dolžnost in izpolniti, kar sem obljubil. Tudi kateheta v Kranju, g. Grabnerja v Alojzjevišču, in vse gospode lepo pozdravljam. Zahvaljujem se tudi za pozdrave g. Schüt-u, gospe in gospodični. Pozdravljam tudi g. apotekarja, Karla in Maričko v Kranju, Pobovskega botra in botrico, in prosim, da še pozdravite gospo Grudner in gospodino, gospo Šnedic in g. Pleiweisa, našega gospodarja Schreinerja in gospe.

O živite v Bogu! Živite dobro in srečno! Spominjajte se nas, ki smo po puščavi hodili, naše barke po valovih plavale, in po tujih deželah se razlegale naše slovenske pesmi. V sredi ljudi smo sami, mi tudi ne poznamo nikogar.

Hartum 10. januarja 1854.

Jakob Šašel a. z.

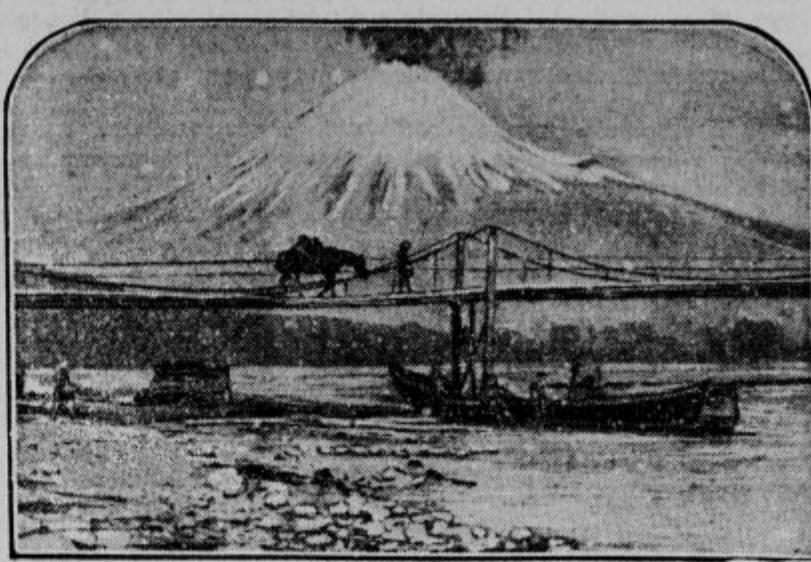
Stresemann in Briand.

Kakor znano, je Stresemann, nemški zunanji minister, topot prvič kot zastopnik Nemčije predsedoval sejam Društva narodov

Poljski parlamentarci v Parizu:

Vodja delegacije, bivši minister St. Thugutt, oživlja ogenj na grobu neznanega junaka

Znani japonski ognjenik Fusi-Jama,

kojega zadnji izbruh je bil združen s katastrofalnim potresom, ki je zahteval zopet nebroj človeških žrtev

Vera in kultura

Očitki protidržavnosti in protinacionalnosti drugod in pri nas.

Francoški škofje, nadškofje in kardinali, 107 po številu se priobčili pretekli teden slovesno izjavo glede odlokov sv. stolice proti Action Française. V tej izjavi jasno in določeno razlože bistvo, obseg in razloge vseh cerkvenih odločb proti tej organizaciji in pozivljajo vse katoličane, ki še niso prišli iz duševne krize, povzročene po teh dogodkih, da naj poiskajo edino pravo pot sinovske pokorščine nasproti sv. očetu, ki je v tem slučaju govoril edino kot skrbni oče, in odgovorni učitelj v verskih in moralnih stvareh. Kratko in temeljito zavračajo tudi očitke in neosnovane ugovore, ki naj bi odvrčali katoličane od pokorščine in jih utrjevali na stališču: Non possumus, ne moremo. Med temi ugovori omenjajo na koncu enega, ki izrablja domovinsko in narodno zvestobo ter udanost francoskih katoličanov. Obsodba A. F. je po mnenju voditeljev in pisavi glasila predvsem sad nasprotnikov Francije. Hoteli so oslabilo Francijo, zato so skušali doseči in so dosegli napad na njihovo organizacijo. V teh domnevah, pravijo škofje, je dovolj jasno izražena trditev: Kar je naperjeno proti A. F., je namenjeno proti francoski domovini. Torej so sovražniki Francije vsi, ki kritizirajo in obsodijo A. F. Pravtako so slabi Francozi oni, ki zapuščajo A. F. in priznajo, da je obsodba upravičena, nekaki morilci svoje matere, domovine.

Škofje najodločneje protestirajo proti takim trditvam. Nikakor ne morejo pripustiti, da bi si ena politična skupina vzela v zakup in prisvojila edino sebi patriotizem. Slovesno protestirajo proti mnenju da sta si pokorščina do papeža in patriotizem v nasprotju.

Očitki protidržavnosti in protinacionalnosti je priljubljeno orožje raznih struj in strank in boju proti drugim, ki niso njihovi pristaši. Svojo stranko, mišljenje, cilje, delo, sredstva istovetijo z državo, z narodnim čutenjem in delom sploh. Iz tega izvajajo lahke klepe: Kdor je proti nam, je proti državi, je proti narodu. Če je taka stranka poleg tega še v vladi, se ji zdi to sredstvo posebno uspešno in učinkovito. Tako misli in dela v Italiji fašizem, tako dela v Rusiji boljševizem, v Mehiki frimasonstvo: svoj sistem uprave in političnih metod enostavno istoveti z državo in kruto preganja vse one, ki se ne morejo pustiti vklemiti v okove tega sistema, pa čeprav mirnim in parlamentarnim, ustavnim potom skušajo doseči izpremembo. To sredstvo je posebno priljubljeno tudi naši SDS in njenim političnim glasilom. Nikakor ne mislimo primerjati AF v vseh ozirih z našo SDS ali jo staviti v isto vrsto. Člani AF so v resnici neprimerno boljše Francozi kakor pa naši SDSarji Jugoslavlani. Primera je le v očitku protidržavnosti, ki ga pa SDS z veliko gršimi metodami uporablja. Uporablja ga najraje proti katoličanom in pa proti SLS. Koliko strupenih napadov je bilo v časopisju SDS od ustanovitve naše države do danes proti poveljarju katoliške cerkve, proti Vatikanu, proti katoliški Cerkvi sploh. In vedno se ponavlja refren: Papež je sovražnik naše države, našega naroda; Vatikan hoče ugonobiti našo državo. On ukazuje direktno katoličanom v političnem in narodnem oziru. Seveda ukazuje vedno k nezvestobi, nelojalnosti, rovarjenju proti državi. Drugače pač biti ne more. Treba je oblatiti katoliško Cerkev, ovirati njeno duhovno nalogo, zato je treba izbrati najbolj učinkovita sredstva: za patriote in narodnike trditev, da je papež proti državi, proti narodu, za delavstvo pa da je katoliška Cerkev, čeprav zatrjuje, da je glasnica miru, ljubezni in pravice, vendarle protisocialna. V vseh napadih, v vsem napačnem tolmačenju papeževih odlokov je pač vedno merodajno mnenje sovražnega svobodnjaštva in frimasonstva: Iz Vatikana sploh ne more priti nič ugodnega, koristnega za našo državo, za naš narod. A priori je gotovo, da je papež sovražnik naše države, našega naroda. kar-

kolj napravi ali karkoli ne napravi, vse je proti naši državi. Vsi njegovi ukrepi, vse njegove izjave sobodomiselstvo tolmači z zlobnim namenom v slabem pomenu. Nič ne pomaga, da se papež globoko zaveda, da je poglavar Cerkev, stebra miru, reda in pravičnosti, nič ne pomaga dejstvo, da je posebno sedanjí papež velik prijatelj Slovanov. Ne, on je sovražnik, mora biti sovražnik, ker sobodomiselstvo to želi, hoče in trdi, vedno trdi. Edino takrat so mu papeževe izjave dobrodošle ali pa se sklicuje na odloke in pisma, seveda jih mora preje po svoje zaviti ali falzificirati (pismo kardinala Gasparija), kadar misli, da bo z njimi mogel škodovati katoličanom, katoliški Cerkvi ali katoliškim organizacijam v domovini.

Koliko gnošice je že jutrovske časopisje izlilo na jugoslovanske škofje, da ne govorimo o drugi duhovščini! Protidržavnost, avstrijkanstvo, intriganstvo proti naši državi, sovražstvo do pravoslavlja so bili predmet podlih sumničenj in denuncijacij, s katerimi so skušali osloviti v javnosti predstavnike katoliške Cerkev v Jugoslaviji. Koliko goročnega, farizejskega krika in deklariranja o moralni pa je vzdignilo v tem časopisju, če je nasprotno časopisje napadlo enkrat ali drugič katkega njihovega prvaka, čeprav je imel še toliko nelepih dejanj proti narodu, proti narodnemu premoženju na vesti. In vendar ni noben teh prvakov vreden odvezati čevljev ljubljanskemu škofu, ki je s svojim delom več steril za narod in državo kakor vsak izmed teh prvakov, ki vedno deklamirajo pesem o protidržavnosti.

Največje protidržavno delo opravlja oni, ki vedno sumniči in išče protidržavnih elementov pri katoličanih in njihovih verskih ali tudi političnih voditeljih. Največje protidržavno delo opravlja oni, ki s klevetami proti katoliški cerkvi in njenim voditeljem skušajo motiti dobro prijateljstvo med svetno in duhovno organizacijo, državo in Cerkvijo. Protidržaven je tisti, ki z vednimi besnimi napadi na katoliško cerkev in z vednim obrekovanjem o sovražstvu proti pravoslavlju moti verski mir, izziva »kulturni« boj. In to smatrajo pri nas SDS in njeno časopisje za svojo glavno nalogo in izpolnitvijo te naloge mislijo ljudstvo osrečiti. Osrečiti bi seveda le sebe in napolnili svoje blagajne. To naj bi bil cilj njene »napredne fronte«, h kateri vabi in kliče. Drugača jim ni treba.

Socialni vestnik

France Žužek:

Proračun Delavske zbornice za čas od 1. avgusta 1927 do 31. julija 1928.

Na Jožefovo, dne 19. t. m. se bo »Delavska zbornica za Slovenijo« sestala na svojo III. redno skupščinsko sejo. Med drugim bo na dnevnem redu tudi proračunski predlog za leto 1927-28, ki traja od 1. avgusta 1927 pa do 31. julija 1927. Proračun je izdelala posebna proračunska komisija. Finančna komisija ga je pregledala, odobrila in predlagala upravnemu odboru v četrtek, dne 10. t. m. Upravni odbor pa ga je odobril na svoji seji v petek, dne 11. t. m.

Proračun predvideva 2.000.000 Din izdatkov in ravno toliko dohodkov. Izdatki so sledeči:

1. Upravni stroški.

1. Prejemki nameščenecv: 9 uradnikov in 2 pomožni moči 325.950 Din. — Plače so določene že po pragmatiki, ki je izdelana in se bo po III. plenarni seji predložila ministrstvu za socialno politiko v odobritev. — 2. Osební davki, premije za pokojninsko zavarovanje, lasten pokojninski sklad (50.000 dinarjev) ter bolniško in nezgodno zavarovanje znes 98.600 Din. — 3. Ravni upravni stroški kot: kurjava, razsvetljava, telefon,

pečnina, tiskovine in knjigoveška dela, najemnina, čiščenje uradnih prostorov, papir, pisarniške potrebščine itd. znes 111.500 Din. Pri tej postavki prihaja v poštev troje lokalo: prostori zbornice na Poljanski cesti 12 in prostori prosvetnega odseka v Gradšču 2 v Ljubljani ter zbornično poverjenišvo v Mariboru. — 4. Stroški za nabavo najnujnejšega inventarja so predvideni samo na 25 tisoč Din. To zato, ker začne zbornica v najkrajšem času zidati svojo lastno palačo, in ne gre, da bi se nahajal inventar, ki kasneje morda ne bi konveniral. — 5. Stroški za delegacije funkcionarjev so predvideni na 130 tisoč dinarjev. In sicer: za 4 plenarne seje 60.000 Din, za upravni odbor, finančno kontrolo, predsedstvo in razne odseke 30.000 dinarjev, za redni letni kongres delavskih zbornic v Belgradu 30.000 Din ter za razna potovanja funkcionarjev 10.000 Din. — 6. Ravno (odškodnine blaginiku, knjigovodji in nepridvideni izdatki so predvideni na 20.800 D'n. — Skupaj so torej vsi upravni stroški pod I. določeni na 711.850 Din.

II. Socialna politika.

1. Za sodelovanje pri poklicni izbiri je določenih 10.000 Din; 2. skrb za izseljence 20.000 Din; 3. delavska mezdna posredovanja 60.000 Din; 4. podpiranje brezposelnih in potujočih delavcev 300.000 Din; 5. zaščita vajencev 10.000 Din; 6. delavske pomožne blagajne 100.000 Din. Skupaj zneso torej stroški iz II. postavke za socialno politiko 500.000 Din.

III. Publikacije zbornice.

1. Stroški za študijsko knjižnico 25.000 dinarjev; 2. stroški za publikacije zbornice (predvsem letno poročilo) 40.000 dinarjev;

3. študijska potovanja 10.000 Din in 4. razno 23.150 Din. Skupaj torej 98.150 Din.

IV. Delavska prosveta.

1. Za dečja zavetišča 10.000 Din; 2. za prosvetni odsek 250.000 D'n; 3. za delavske strokovne šole 80.000 Din ter 4. za obrtno-nadaljevalne šole 10.000 Din. Skupaj 350.000 dinarjev.

V. Bonifikacije in osrednje tajništvo.

1. Osrednjemu uradu 8 odstotno bonifikacijo za pobiranje doklad 160.000 Din; 2. prspevek za vzdrževanje osrednjega tajništva v Belgradu 180.000 Din. Skupaj 340.000 dinarjev.

Stroški vseh petih poglavij zneso dva milijona dinarjev. Prosvetni odsek ima za svojo 250.000 Din špecificiran proračun, po katerem bosta prišla v poštev Maribor in Celje ter industrijska središča. Dolžnost posameznih kulturnih društev pa bo, da bodo iz nakazanih sredstev na načrte klubov prirajala strokovne in druge tečaje.

Glede vsote 300.000 Din za podpiranje brezposelnih in potujočih delavcev si bo upravni odbor skušal dobiti od skupščine sledeče pooblastilo:

»Za slučaj odobritve splošnega pravilnika za podpiranje brezposelnih delavcev in nameščenecv iz fondov za podpiranje brezposelnih, pooblašča skupščina upravni odbor Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani, da odloča o uporabi 5. postavke II. odstavek proračuna v svrhu ustanovitve novih poverjeništev, podpiranje delavskih kuhinj, dečjih zavetšč, strokovnega tiska, zlasti pa odpuščenih in brezposelnih delavskih zaupnikov.«

Zdi se, da skupščina tega proračuna ne bo bistveno izpremenila.

Naši izseljenci.

Pismo iz Argentine.

Rio Cuarto, 15. febr. 1927.

Eden izmed zelo važnih ventilov za krizo v Evropi je gotovo tudi izseljevanje. Ker pa so zaprle sev. amerike države svoje meje, se je obrnil val izseljencev drugam, v Kanado, Avstralijo, Afriko, zlasti pa še v Argentino, kamor dohajajo dnevno ogromne količine delovnih moči.

Argentina je še »terra virgine«, z ogromnimi kompleksi, ki so še neobdelani, odnosno tako intenzivno ne kot pri nas, kjer je zemlja tako draga in kjer je naseljenost zelo gosta. Naša javnost je o tej zemlji še bolj malo informirana, ki pa je vendar zelo pomembna za nas, saj je lep kader jugoslovanskih izseljencev tu, izmed katerih so mnogi težki milijonarji.

Glavni pridelek argentinskega kmeta je pšenica in koroza, saj je Argentina itak južnoameriška žitnica in njeni pridelki ne zalagajo samo pasivnih krajev južnoameriških, ampak konkurirajo tudi na evropskih trgih z vsemi proveniencami. Najbolj obiljdena so province Sta. Fe, St. Juan, Tucuman, predvsem pa provinca Buenos Aires. Zapačni del so nekoliko manj obiljudni, ki pa so tudi manj rodovitni. Zavadni deli (Mendoza) pridelajo mnogo vina, okolica Tucuman pa goji cukrov trs, ki služi kot surovina močni sladkorni industriji. Letino grožolja poleg vremenskih neprilic zlasti kobilice, katerih je ogromno po nekaterih krajih. Kot cel oblik, ki zakrije solnce, se selijo iz kraja v kraj, za seboj pa puščajo vse opustošeno in prazno. Tako vniči ta golazen v enem dnevu do 50 ha posevke. Vlada je že mnogo izdala, da bi odvrgla od dežele to nadlego, a zastoj. In Nemčije so prihajali strokovnjaki, da bi izmašili kako sredstvo proti tej golazni, a do danes se jim še ni posrečilo.

Polje to obdelujejo s stroji, vendar pa obdelovanje še daleko ni tako racionalno kot n. pr. v severni Ameriki. Industrija je še v povojih in še ta, kolikor jo je, je po večini v rokah inozemcev — Amerikancev in Angležev. Zato tvorijo številke importa tkanin veliko pasivno postavko.

Trgovina, zlasti pa detajlna, sloni na nizki moralni. Ni tiste trgovske morale in poštenosti, kot smo je mi navajeni in ki je za vsak zdrav razvoj neobhodno potrebna. Konkuzi so tu na dnevnem redu, ne radi izgube, ne opravičeni, ampak podjelnik se okoristi na račun dobaviteljev, zato je vsa poslovna morala, zlasti v manjših mestih, na zelo nizki stopnji.

Domačine špance sem imel za veliko bolj kulturne kot so vresnici. Steber vsega kulturnega življenja so tu pač tujci, ozir. priseljenci, korupcija tu prav čisto cvete. — Snage tu ne poznajo dosti; v tem oziru so razmere tipljeno južne kot sem jih imel priliko opazovati v južni Italiji. Konj pogine na cesti nikoli se ne zmeni zanj, psi ga hodijo trgat toliko časa, dokler vsa ne raznesejo. Da se

skuša z merodajne strani odpomoci temu zlu, je npravno, vendar pa ni v splošnem bogve kaj uspeha. Domačin je lenuh, umazanec, zase nima dosti potrebe; v svojih »paragatah« (copah) sedi ves zamazan cel dan za svojim »mustradonom«, se ne preobleče ne v petek ne na svetele. Ne potrebuje nikake zabave, se ne gane od svoje botege. Da pa ustvarja mesto nove potrebe, kulturnejše in večje, je samopcebi umevno, ali splošno na deželi je tako; sem pridejo naši fantje vsi razočarani. Tu delajo na polju, kosijo žito s stroji; ravno sedaj so prenehali s pšenico, čez 14 dni pa gredo nad koroza, kjer bodo imeli posla kakke 3 mesece. V splošnem se ob času žetve prav dobro zasluži, za na zimo pa je seveda težava, ker tu, kakor že omenjeno, ni tovarn, ki bi moge absorbirati brezposlene. Zato pa mnogi izmed brezskrbnežev, ki ne misli dalje kot seže, zasluži ob času žetve lep denar, na zimo pa odide v kako večje mesto, kjer potem zapravi ves krvavo prislužen denar in na spomlad je treba zopet popolnoma znova pričeti. V verskem oziru so razmere nekoliko obratne kot pri nas. Tu v Rio Cuarto, ki šteje 40.000 prebivalcev, imamo sicer 5 cerkev, toda vanje zhajajo največ bogataši, medtem ko revnejši sloji niso bogve kakšni prijatelji cerkve.

Delavske razmere niso nikakor rožnate. Zadržanje življenja precej visok; ogromno stane stanovanje, zlasti pa obleka. Najbolje izhajajo takozvane companias — več delavcev skupaj —, ki vzamejo ves pridelek ene estancije (kmetije) na akord. Na zimo naj se doli ne hodi; naj bo to svariilo vsem slovenskim fantom. Odpravijo naj se rajši, ko se tu prične z delom, v mesecih oktobru in novembru. Treba je pa tu imeti zdravo srce in pridne roke.

Ob 1.1. ki zopet kaj.

Anton Bartol.

Pozdrave pošiljajo tudi: Jože Lavrič, Matija Oražem, oba iz Sodražice; Jakob Peklaj, Ivan Kozjek, Matija Golc, Alojzij Senučar, vsi iz Polhovega Gradca.

V nižavah Nila se nahajajo kače, ki so dolge 40 čevljev (12 metrov).

★

V celem angleškem imperiju je nad 300 plemičev, ki nimajo nobenega naslednika.

★

Na otoku Hao, francoska lastnina sredi Tihega oceana so podgane tako čislane, da jih izmenjavajo med seboj kot denar. Kdor jih ima zadostno število, si s tem lahko kupi ženo.

Gospodarsvo

Preorientacija poljedelske produkcije.

Iz predavanja gen. tajnika dr. Lj. Prohaske na kongresu Glavne zadruga zveze v Belgradu.

Glavna Zadruga zveza je že pred tremi leti na konferencah opozarjala gospodarske kroge, da bo poljedelska kriza, ako bo trajala dalj časa, prešla tudi na druge panoge gospodarstva (trgovino, industrijo in obrt). Opozarjala je na dejstvo, da je v naši državi poljedelstvo najpoglavnejša gospodarska panoga, na kateri sloni ostalo gospodarstvo in da ostale panoge končno škodujejo samim sebi, ako delajo proti interesom poljedelstva. Takrat se ta stvarila niso upoštevala.

Toda trditve se je izpolnila. Kriza je dejansko prešla na ostale gospodarske panoge in koncem preteklega leta so naši gospodarski krogi brez pridržka priznali, da izvira današnja kriza v trgovini in industriji iz trajajoče krize naše poljedelske produkcije. Poljedelci, ki zastopajo osnovno produkcijo ne morejo slediti onim, ki propovedujejo štednjo za vsako ceno. Razumno štedenje je bolj kot kdaj priporočljivo, toda štedenje postane brezmislno, ako se štedi pri proizvodnih sredstvih, ki so potrebna za ekonomičen uspeh produkcije.

Ko so ostali gospodarski krogi preteklo leto spoznali dejansko stanje, so večinoma zahtevali, da se v svrhu povečanja kupne moči širokih mas našega naroda takoj prične z delom za pospeševanje poljedelstva. Ta reakcija je simpatična in edino pravilna. Seveda je bilo tudi mnogo glasov, ki so valili vso krivdo na davke in zahtevali take olajšave, ki poljedelstvu ne bi mogle koristiti, oziroma povečanje že itak pretiranih ugodnosti motovim panogam brez ozira na osnovno poljedelsko krizo.

Oni, ki trdijo, da obstaja samo gospodarska depresija imajo v gotovem oziru prav, kajti poljedelska kriza trajala že nekaj decenij, izvzemši abnormalno stanje za časa vojne.

Dejstvo je, da se je renta poljedelske produkcije pod vplivom prekomorske konkurence znatno zmanjšala. Trdi se, da izvira konkurenčna zmoglost prekomorskih dežel v tehnično napredku; to pa je v gotovih ozirih netočno. Po uradnih podatkih je ugotovljeno, da ni povprečni pridelek na ha v Združenih državah večji kakor pri nas. Ameriško poljedelstvo trpi na drugi strani radi pomanjkanja delavnih sil. Pač pa ugodno vpliva na ameriško konkurenčno zmoglost tamošnja nizka cena zemljišč (zemljišča so za polovico cenejša kakor pri nas), vsled česar zahteva zemljiški kapital manjši delež za obresti, ki so tam že itak nizke in paralelni razvoj prometne in izvirne organizacije. Proizvajalni stroški so radi tega nižji.

Naša gospodarska politika zadnjih let tega ni upoštevala, temveč je celo ovirala potrebno preorientacijo. Zato je skrajni čas, da se ta gospodarska politika spremeni, posebno z ozirom na oni del našega gospodarsko-političnega sistema, ki bi ga lahko imenovali »industrijomanija za vsako ceno«. Poljedelstvo ni proti razvoju industrije. Pač pa je proti oni politiki, ki s carinami, takсами itd. draži sredstva, potrebna poljedelski produkciji.

Glavne smernice preorientacije našega gospodarstva morajo biti sledeče: 1. Naše poljedelstvo mora skrbeti, da prinaša na trg plemenite produkte, proizvode boljše kvalitete, za katere more doseči tudi višje cene.

2. Merodajni činitelji morajo ustvariti ugodnejše proizvodne pogoje, ki bodo omogočili, da se poveča produkcija v razmerju z delom, da se na podlagi ekonomske rentabilnosti intenzivira produkcija.

3. Zadruga samopomoč poljedelstva mora podpirati država dokler se gospodarstvo ne preorientira. 4. Ker je evropski trg s strani prekomorske konkurence glede živinskih proizvodov manj ogrožen, kakor glede rastlinskih proizvodov, se mora naše poljedelstvo preorientirati v prvi vrsti na pospeševanje in povzdigo živinoreje.

Živinski sejem v Ljubljani. Na živinski sejem, ki se je vršil dne 16. t. m. v Ljubljani, je bilo prignanih 309 konj, 54 volov, 45 krav, 14 telet in 213 prašičkov za rejo. Prodanih pa je bilo 92 konj, 38 volov, 23 krav, 12 telet in 180 prašičkov za rejo. Dogovor volov in druge živine je bil z ozirom na bližajočo se spomladansko delo le srednji in tudi kupnja je bila srednje živahna. Prodajalo se je po sledečih cenah: voli I. 8-9 Din, II. 7.50 Din, III. 6.50 Din; krave debele 5-6 Din, krave klobasnice 2.50-3 Din (vse za kg žive teže); prašički za rejo 175-300 Din komadi; konji po kakovosti 500-4000 Din.

Avtonomne deklaracije v Sloveniji v l. 1926. Finančna delegacija uradno objavlja, da izide v Uradnem listu l. 80. z dne 18. marca t. l. statistika avtonomnih deklaracij z direktnim davkom za leto 1926. Iz te statistike so razvidni posameznim avtonomnim zastopom za leto 1926, odobreni odstotki in na podlagi teh tudi predpisani zneski doličad. Avtonomne deklaracije so odmerjene na podlagi čistega predpisa deklaracij podvrženih direktnih davkov brez vsakih državnih pribitkov. Za leto 1926, je znašala za vso Slovenijo odmerena osnova za avtonomne deklaracije (čisti državni davek) 17.4 mil. Din, celokupen predpis doličad od te osnove pa 43.5 mil. Din. Skupno z naknadnimi predpisi za prejšnja leta je v l. 1926, znašala odmerena osnova 18.354.500 Din in je bilo v tem letu predpisanih doličad vsega skupaj 45.541.300 Din.

Prodaja hrastovega lesa. Ravnateljstvo šum v Ljubljani razpisuje prodajo okroglo 1037 p.m³ izdelanega hrastovega lesa za tehnično uporabo v Krakovem v področju šumske uprave v Kostanjevici. Na predpisnem obrazcu spisane ponudbe, opremljene s 100 Din kolkom in 10 odstot. vadjem (pri iznosu 20 odstot.) naj se vlože najkasneje do 23. aprila 1927 do 11. ure dopoldne pri ravnateljstvu šum v Ljubljani, Krizanke. Obrazci ponudb in vsa predmetna pojasnila se dobe pri ravnateljstvu šum v Ljubljani ali pa pri šumski upravi v Kostanjevici.

Konkurz je razglašen o imovini Alb. Jamnika, trgovca v Ljubljani (roki: 24. marca, 28. aprila in 12. maja) in o imovini Antona Praprotnika, pekarskega mojstra v Hrastniku (roki: 30. marca, 20. aprila in 3. maja).

Občni zbori. 5. aprila se vrši v bančni posvetovalnici v Ljubljani redni občni zbor »Zadruga gospodarske banke d. d. v Ljubljani«; — 1. aprila v prostorih Jadransko-podunavske banke v Ljubljani redni občni zbor »Portland-cementne tovarne d. d. v Mostju«; — 1. aprila istotako v prostorih Jadransko-podunavske banke v Ljubljani redni občni zbor »Strojnice, lesne in kemične industrije, d. d. Polzela pri Celju«; — 2. aprila v mestni dvorani v Skofji Loki redni občni zbor »Elektrarne Skofja Loka in okolica d. d.«; — 4. aprila v prostorih Prve hrvaške štedilnice v Mariboru izredni občni zbor »Lesne eksportne industrijske d. d. v Mariboru«; — 21. marca v združni pisarni v Celju redni občni zbor »Lastnega doma, reg. kredilna in stavbna zadruga z o. z. v Gaberju pri Celju«.

Obsežne melioracije na Ogrskem. Ogrsko poljedeljsko ministrstvo je izdalo poročilo o izvršenih melioracijskih delih v zadnjih 2 letih. V tej kratki dobi je bilo osušenih nič manj kot 158.000 katastralnih oravov. Na tem zemljišču se bo že letos pridelalo okoli 1 milijon meterskih slotov pšenice v vrednosti 32 mil. pengov (315 mil. Din). V proračunu za l. 1927-28 je za melioracije določenih 20 mil. pengov. Tekom prihodnjih let namerava ogrska vlada osušiti en milijon sedaj nerodovitne zemlje. Iz gornjih števil je razvidno kakšno važno vlogo igrajo melioracije v delu za povzdigo kmetijstva.

Razvoj nemške mornarice. Te dni se je vršil v Hamburgu pomorski kongres, na katerem so bili iznešeni zanimivi podatki o razvoju nemške mornarice. Od celokupne predvojnne tonaže v višini 5.200.000 ton je Nemčija po vojni ostala le še 600.000 ton. Potom nakupa ladij, večinoma pa

potom novogradnje, se je v letih po vojni celokupna tonaža hitro dvignila in dosegla koncem preteklega leta 3.200.000 ton. V vrsti pomorskih držav stoji danes Nemčija na šestem mestu. Če se bo razvoj nemške trgovske mornarice še nadalje razvijal v enakem tempu, potem bo Nemčija v nekaj letih dosegla predvojnno tonažo. Vodilni paroplovni družbi »Hamburg-Amerika Linie« in »severoameriški Lloyd« sta pred kratkim objavili obširen gradbeni program za tekoče in prihodnje leto, ki obsega več stotisoč ton. Med vsemi državami ima danes Nemčija najmodernejše opremljene mornarice. Več kot polovica tonaže predstavljajo po vojni zgrajene in moderno opremljene ladje; 40 odstot. vsem nemških trgovskih ladij je manj kot pet let v obratu (l. 1913. 24 odstot.), medtem ko znaša tozadevni odstotek v svetovni tonaži le 16.5 odstot.

Borza

Dne 16. marca 1927.

DENAR.

Belgrad, Berlin 13.50—13.53 (13.5018 do 13.5318), Italija 257.72—259.72 (258—260), London 276—276.80 (276—276.80), Newyork 56.75—56.95 (56.75—56.95), Pariz 222.125—224.125 (222.375 do 224.375), Praga 168.30—169.10 (168.30—169.10), Dunaj 8.002—8.032 (8.003—8.032), Curih 10.94 do 10.97 (10.94—10.97).

Curih, Belgrad 9.13 den. (9.13 den.), Budimpešta 90.70 (90.90), Berlin 123.32 (123.20), Italija 23.55 den. (23.70), London 25.23 (25.225), Newyork 51.70 (51.75), Pariz 20.345 (20.338), Praga 15.385 (15.395), Dunaj 73.15 (73.15), Madrid 89.55 (90.18), Bukarešt 3.14 (3.14), Sofije 3.76 (3.77), Amsterdam 208 (207.95), Bruselj 72.28 (72.27), Kopenhagen 138.45 (138.50).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.46, Kodanj 189.10, London 34.45, Milan 32.21, Newyork 709.50, Pariz 27.87, Varšava 79.05. — Valute: dolarji 706.75, francoski frank 27.87, lira 82.30, dinar 12.43, češkoslovaška krona 20.92.

Praga, Devize: Lira 153.17, Zagreb 59.25, Pariz 131.85, London 163.375, Newyork 33.61.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odstot. invest. posoj. 85.50 den., vojna odškodnina 352 den., zaslužni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—197, Ljublj. kredita 150 den., Merkantilna 99—100, Prastredniona 850 den., Kred. zavod 100—170, Strojne 85 den., Trbovlje 410 bl., Vevče 120 den., Stavbna 55 do 65, Sešir 104 den.

Zagreb, Agrarne obveznice 55—55.25, 7 odst. invest. posoj. 85—86, vojna odškodnina 344—346, Hrv. esk. 104.50—105, Kred. 93—94, Hipobanka 64.50—65, Jugobanka 104—104.50, Prastredniona 850 do 855, Ljublj. kredita 150—153, Drava 505 den., Isis 46—50, Sečerača 482.50—490, Gutmann 285 den., Slavex 101 den., Slavonija 28—29, Trbovlje 385—400, Vevče 130—135.

Dunaj, Don.-savska-jadr. 81.60, Živno 84.10, Alpine 43.95, Greinitz 6.70, Trbovlje 49.59, Hrv. esk. 13.75, Leykam 13, Avstrijske tvornice za dušik 29.00, Gutmann 42, Mundus 152.75.

BLAGO.

Ljubljana. Smreka, jelka: bordonali merkantilni 260—320, tramiči 240—275, škorote konične 10 m monte 550—570, škorote paralelne

10 m monte 570—590 madrieri 500—560; bukev: deske plohi naravni neobrobjeni 430—500, ostrobo 600—900, deske plohi parjeni neobrobjeni 580—830, ostrobo 700—1150, hlodi la 220—250; hrast: hlodi la 600—1000, deske plohi ostrobo (podnice) 1250—1400, ogilje bukovno 80—95 (vse franko vagon nakladalna postaja).

Zito: pšenica bačka 75 kg 2—3 odstot. 355 do 365, rž bačka 71—72 kg. 2 odstot. 305—310, oves bački 235—240, oves bosanski 225—230 (koruza bačka 210—215 (vse franko vagon (pariteta) Ljubljana).

Tendence: les: neizpremenjena, deželni pridelki: čvrsta. Zaključki les 3 vagona.

Svetovna marka: Cendre de Rouge mandarine Bourjois — Paris

Sport

Rapid (Maribor) : G. A. K. (Gradee) 0:4. V Mariboru je gostovalo v nedeljo nogometno moštvo graških Atletikov, prvaka avstr. Stajerske, ki je odigral prijateljsko tekmo z mariborskim Rapidom. GAK je bil precej boljši od domačega moštva ter je zaslužen zmagal v razmerju 4:0. Igralo se je ob jako slabem vremenu, igrišče je bilo zelo razmočeno, tudi publika je odgnala slabo vreme.

Tekme za prehodni pokal LNP. Pokalne tekme Jadrana : Reka, Slovan : Slavija in Primorje : Svoboda, ki se pretečeno nedeljo vsled deževja niso odigrale, se vrše 19. 3. V nedeljo 20. 3. se pokalno tekmovalstvo nadaljuje s teknama med Hermesom in zmagovalcem v tekmi »Slovan : Slavija ter med zmagovalcem v tekmah Primorje : Svoboda in Jadrana Reka. 10. in 20. t. m. se odigrata tudi v Mariboru prve pokalne tekme, v soboto igra Maribor in Svoboda, v nedeljo pa Rapid in Merkur.

POGUM V SPORTU.

Rektor prof. dr. Brücke v Innsbrucku je takole govoril:

Vse, kar je z nevarnostjo združeno, še ni pogum. Lahkomiselnost, samoljubje, nevednost, pomanjkanje domišljije so večkrat vzrok, da se za nevarnost ne menimo. Dejanje zasluži naslov poguma le tedaj, če delamo v imenu drugih ali v imenu velike ideje. S tem pa pojem poguma še ni natančno določen; velikost žrtve, ki jo napravimo, nam mora biti neznana. Pogum je torej pripravljenost za žrtve v službi drugih ali v službi ideje, a velikost žrtve nam je zaenkrat neznana.

Tudi sport zahteva v mnogih slučajih pogum in energijo. Tudi sport hoče, da je človek pripravljen na kaj težkega, včasih na kaj prav težkega. Glavni pomen sporta v pedagogiki vidimo v tem, da zavaruje in utrdi prirojeno pripravljenost ter da nam v gotovi meri oblikuje značaj.

Po pravici vidimo v pogumu lastnost, koje pomanjkanje rodi za moškega zaničevanje. Da se ta nazor od začetka zgodovine do danes ni spremenil, ima svoj vzrok morebiti v tem, da ima moralni pogum svoj vir slednjč v istih bioloških dogajanjih kot fizični pogum. Med pogumom vojaka, ki vidi svoj bojni cilj, med pogumom verskega mučenika in med nramnim pogumom onih mož, ki so kot Buda ali sv. Frančišek posvetili svoje življenje visoki ideji, odrekli se častem in bogastvu, ni nobene

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 16. marca 1927.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačn. 0—10	Vrsta padavin		Vredn. 0—10	Vredn. 0—10
						ob opazovanju	vredn. 7h		
Ljubljana (dvorec)	7	772.8	40	78	ENE 0.5	9		10.6	37
	8	773.1	45	80	NE 0.5	5			
	14	772.9	9.4	48	S 2	10			
	21	774.2	6.0	58	NE 1	8			
Maribor		774.0	5.0	77	NW 5	2		11	3
Zagreb		773.4	6.0	68	NE 9	10		12	5
Belgrad	8	771.0	3.0	81	W 1.5	10	0.4	12	3
Sarajevo		771.5	2.0	78	W 1.5	10	0.4	10	2
Skopje		768.8	7.0	73	W 1.5	9		13	7
Dubrovnik		767.8	10.0	39	E 3	2			
Split		767.5	8.0	58	NE 13	2	m. mirno	14	7
Praga	7	775.9	1.0		mirno	10	megla	4	1

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 16. marec: lepo, v višinah zjutraj zelo mraz.

Povpr. barom. višji ko včeraj za 7.2 mm.

Sir H. Rider Haggard:

139

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Zunaj sem krenil na levo proti taboru. Nisem še prišel sto korakov daleč, ko sem zagledal v mesečini majhno četo konjikov, ki so jezdili proti nam. Bil je de Garcia in njegovi služabniki, ki so krenili proti gorskemu prelazu na poti proti Mehiki. Ni bilo še prepozno.

»Stoj!« je zavpil Bernal Diaz.

»Kdo mi zapoveduje ustaviti se?« je dejal de Garcijev glas.

»Jaz, tvoj poveljnik,« je zagrmel Diaz. »Stoj, hudič, morilec, sicer te na mestu pobijem.«

Videl sem, kako se je de Garcia zdrzil in prebledel.

»Čudno je to vedenje, senor,« je rekel. Dovoljujem si vprašati —

V tem trenutku je de Garcia zagledal mene; iztrgal sem se bil Diazu, ki me je močno držal za roko, in se mu bližal. Izgovoril nisem nobene besedice, toda v mojem obrazu je bilo nekaj, kar mu je pričalo, da vem vse, in kar ga je opozarjalo na nevarnost, v kateri je bil. Ozrl se je mimo mene, toda pot so zapirali vojači. Vedno bolj sem se mu bližal, vendar me ni počakal. Segel je že po meču, nato pa je iznenada obrnil konja in zdriljal po cesti proti ognjeniku Haka.

De Garcia je bežal, jaz pa sem tekkel za njim na vso moč kakor pes. Izprva se mi je oddaljil, kmalu pa je cesta postala slaba, da ni mogel več dirjati. Sedaj sva bila popolnoma zunaj mesta, ali bolj re-

čeno, zunaj razvalin, in brzela po ozki stezi, po kateri so Indijanci ob vročem vremenu donášali sneg z gore. Ta steza je morebiti dolga kakih pet milj, preden dospo do snežne črte, preko katere se noben Indijane ne upal postaviti noge, kajti od nje naprej je bila zemlja sveta. Spela sva po tej stezi in jaz sem bil zadovoljen; dobro sem vedel, da človek, ki hodi po njej, ne more nikamor drugam, kajti na eni strani je bila reka, na drugi pa strme skale. De Garcia je hitel miljo za miljo naprej, se oziral sedaj na levo, sedaj na desno, sedaj zopet naprej proti veliki sneženi kupoli, venčani z ognjem, ki je kipela nad njim v nebo. Nazaj se ni ozrl nikdar; vedel je, kaj je tam — smrt v obliki človeka!

Vztrajno sem hitel za njim, čuvajoč svoje moči. Bil sem prepričan, da ga naposled moram dohiteti, vseeno kdaj.

Naposled je dospel do snežne črte, kjer je bilo steze konec; tedaj se je prvokrat ozrl. Tamkaj sem bil že kakih dvesto korakov za njim. Jaz, njegova smrt, sem bil za njim, pred njim pa se je lesketal sneg. Za hip se je obotavljal in v veliki tišini sem slišal močno hropenje njegovega konja. Nato se je obrnil, pogledal po gorskem pobočju in na vso moč vzpodbudil konja. Sneg je bil trd, kajti tu gori je vladal hud mraz, in nekoliko časa je konj stopal po njem hitreje kakor po stezi, dasi je bilo tako strmo. Vse skozi je držala samo ena steza, druge ni bilo; stopala sva namreč po vrhu grebena, podobnega nekoliko gubi v oblaku gore, in na obeh straneh so bite snežene strmine, kamor ni mogel stopiti ne konj ne človek. Dobri dve uri ali še dalje sva sledila temu grebenu; in ko sva tako hodila po tišini svetega ognjenika in samotni njegovega večnega snega, se mi je dozdevalo, kakor da je moj duh prevzel duha moje žrtve in da sem z njegovimi očmi videl vse.

kar se je godilo v njegovem sru. Za človeka, kateremu je bil on prizadejal toliko gorja in krivice, so bile te sanje prijetne, tudi ako ne bi bile resnične, kajti v njegovem sru sem videl tolik strah, tak črn obup, take spomine, ki so ga strašili, in tako grozo pred bližajočo se smrtjo in kar je onstran življenja, da nobeno maščevanje ni moglo prekositi njegovih muk. Vse to je bila gola resnica, zavedal sem se, da se je v resnici vse to zgodilo v njegovi črni duši; trpel je vse to in še več; če namreč ni imel nobene vesti, je pa imel strah in domišljijo, ki je strah poživiljala in pomnoževala.

Sneg je postal še bolj strm in konj je bil skoraj popolnoma izčrpan, kajti v tako veliki višini je komaj dihal. Zaman m uje de Garcia zagrebal ostroge v bok, vrla žival ni mogla več naprej. Nenadoma se je zgrudila. Sedaj me gotovo počaka, sem si mislil. Vendar nisem niti jaz do dobra doumel sile njegove groze; de Garcia se je oprostil konja, se ozrl proti meni in bežal peš naprej; spotoma je metal dele svojega oklepa od sebe, da bi lažje hodil.

Sčasoma sva dospela preko snega in prispela do roba ledene kape, katero tvori sneg, ki se topi vsled ognja v gori ali mogoče vsled vročine solca v vročem letnem času, in ko zmrzne v zimskih mesecih in v nočnem mrazu. V resnici je na ognjeniku Haka taka kapa, ki meri v širini eno miljo, in leži med snegom in črnim robom ognjenikovega žrela. Po tem ledu je plezal de Garcia; naloga ni ravno lahka niti za človeka neizruvanega duha; človek mora stopati od razpoke, do razpoke, od igle do igle trdega ledu, ki se vzdigujejo po gladki površini kakor ščetine na prašičevem hrbtu; in gorje mu, ako se taka igla zlomi, ali ako se spodrsne; ako pa de in zletí navzdol, mu tisočere meču podobne špice, preko katerih mora zleteti pri padcu, v kratkem strzaio meso s telosa.

ripotocemo LJUBSKO KNJIZNICO (jugoslovanske knjigarnice) J. O. Curwood, Kazan, volčji pes, Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralj gora 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda 30 Din, vez 40 Din. — 22. zv. Otoka kapitana Granja, Popolovanje okoli sveta, Roman v treh delih 48 Din, vez 58 Din.

Ljubljani: 19. zv.

temeljne razlike. Zato smemo upati, da je sport, ki krepki fizični pogum, usposobljen vsaj deloma tudi za oblikovanje značajev, ki bodo v borbi življenja znali varovati svojo neodvisnost. Na iste dogodke in na ista vprašanja ne reagiramo zmiraj enako; pri vsakem pogumnem dejanju usmerimo svoje delovanje v smeri, ki ji sicer v vsakdanjem življenju ne sledimo. V takih slučajih nastopi s posebno jasnostjo čut, ki ga sicer zelo redko razločno opazimo, čut proste volje. Med pogumnim dejanjem in dejanjem »iz proste volje« obstajajo psihološki ozki stiki. Tu pridemo zopet na eno od vprašanj sportne vzgoje: kajti mnogo pedagogov in gotovo še več sportnikov je prepričanih o močnosti, da se more moč volje dvigniti s sportnimi vajami. Dejstvo je, da je stremenje mladine po sportnem udejstvovanju zdravo stremenje. Naše visoke šole gredo zato za ciljem, da dijakom ne posredujejo samo duševnega znanja in praktične strokovne izobrazbe, temveč da pospešujejo tudi njih splošno telesno vzgojo. Mi gremo po isti poti, kakor je šla grška pedagogika pri vzgoji mladencev, in hočemo, da se mladi značaji pravno utrdijo.

V istem smislu kot ta govor moramo razumeti oklice vseh rektorjev dunajskih visokih šol na akademsko mladino, naj se sportno udejstvuje. »Civilizacija nam je vzela življensko moč in nam jemlje veselje do življenja. Sport nam daje to dvoje nazaj. Močno je postalo to gibanje v naših dneh. Hoče pa zahtevati preko cilja na stransko pota. Zato naj goji dijaštvo sport ne kot namen sam zase, temveč kot sredstvo za okrepitev zdravja, veselja do dela in za okrepitev značaja. V tem duhu postanejo telesne vaje najdragocenejša izpopolnitev duševnih vaj. Vsi akademski poklici zahtevajo sportno udejstvovanje in nam ustvarjajo neprecenljive dobrote življenja. In ker ne poznamo nobene razlike med poklicem, starostjo in spolom, postanejo novo sredstvo sporazuma med narodom. Pa ne samo med deli istega naroda, temveč tudi med različnimi narodi. Sport narode najbolj druži. Misel telesnih vaj naj prebne vse dijake; če bo napravil vsak dijak svojo sportno dolžnost, se za bodočnost naroda ni treba bati.

V »odprtem pismu« od dijake dunajske univerze ponovi rektor Molisch ta opomin z opozorilom, da si je on sam samo s telesnimi vajami ohranil svojo svežost do »starosti psalmista«.

Knjige in revije

Bogoslovni Vestnik. Drugi zvezek te naše odlične bogoslovne znanstvene revije prinaša dve daljši razpravi: 1. Razprava dr. Snoja »K novi izdaji Vulgate« bo zanimala pač vsakega teologa, pa tudi nekatero laike. 26. junija preteklega leta je namreč deputacija devetih mož duhovnih sinov sv. Benedikta, pod vodstvom svojega opata, kardinala Aidana Gasqueta, v Vatikanu papežu Piju XI. osebno izročila prvi zvezek revidirane Vulgate. S tem zvezkom je od papeža Pija X. ustanovljena komisija za revizijo Vulgate po devetnajstih letih (1907—1926) pokazala prvi sad svojega dela. Ta zvezek v leksikalnem formatu na blizu 500 straneh obsega poleg raznih uvodov prvo Mozesovo knjigo z obširnimi kritičnimi aparatom. Korektore so zelo obilne, ako pomislimo, da se nova izdaja Geneze razlikuje od klementinske na približno tisoč mestih. Večina korektur pa ne zadeva vsebine, ampak navaja samo obliko. Avtor razprave jih nekaj navaja, n. pr. v protoevangeliju: »ipsa contere caput tuum« kakor ima latinski prevod mesto »ipse contere...« kakor ima hebrejski izvirnik. Natančneje glej razpravo samo! — 2. Jezuit Aemilius Springer priobčuje »Testimonia patrum et scriptorum graecorum pro ss. Eucharistiae necessitate«, kot nadaljevanje svoje predlanske razprave o Eucharistiji. — Bogal je tudi drugi del »Pripovedi za dušno pastirstvo. J. Učitelj končuje svoj članek o vdovah nekaj liturgičnih pripomb k razkrivanju in zakrivanju sv. križa, k officiju sv. Nežje, osnutki za posne pridige na podlagi zadnjih 7 besed Kristusa iz križa itd. Sledijo še ocene in poročila. — Priporočati Bogoslovni Vestnik bogoslovno naobraženim, bi bilo odveč, priporočamo pa ga tudi naobraženim laikom.

Slovenska krajina. Izšla je druga, februar-ska številka II. letnika. Vsebine: Srb, Hrvat, Slovenec se klanja kralju Aleksandru. Srečni in nesrečni doživljaji Vlada. Znamenje. Sirotina. Iz preteklosti Slovenske krajine (Slovenci se selijo). Dimnikar. Kako sadimo sadna drevesa. Meteličnost (Metljivost). Dva sovražnika. Kotiček. Zabavni kotiček. — List je skromen, ker se pač še vedno bori z začetnimi težavami, a v kljub temu zasluzi, da se mu posveča pozornost in nudi materialna ter moralna podpora. Naroča se v tiskarni E. Balkanyi v D. Lendavi. Posamezna številka stane 1 Din.

Nova Revija. Pred par dnevi je izšel prvi zvezek, oziroma bolje rečeno prva knjiga letošnjega letnika »Nove Revije«, ki jo pod uredništvom O. dr. Grabiča izdajajo profesorji frančiškanskega bogoslovja v Makarski. »Nova Revija« je najboljša hrvatska znanstvena revija, prinaša razne razprave o religioznem, intelektualnem in kulturnem življenju v naši državi in drugod, resumé vsake razprave je na začetku podan v francoskem jeziku, kakor tudi kronika religioznega življenja v Jugoslaviji, bogat kulturni in književni pregled itd. Revija zasluzi, da ji tudi Slovenci posvečamo svojo pozornost. — Pričujoča knjiga prinaša na prvem mestu dr. Ivanova razpravo o Kristusovem kraljestvu in novem prazniku Kristusa-kralja. Proglasitev Kristusa-kralja ni pogibelj za narodnost in kulturo. Njegovo kraljestvo je duhovno, zahteva samo, da se vse naše versko, kulturno, socialno in nacionalno življenje orientira po njegovih naukih. — Dr. Etorović nadaljuje svojo obširno monografijo o znamenitem hrvatskem narodnem in kulturnem delavcu o. Grabovcu in govori o njegovi tragični smrti v ječi. — Mnogo pozornosti bo pa vzbudila gotovo tudi med Slovenci naslednja razprava Marije Orelova-ke »O nalogah hrvatskega Orlovstva«. Govori namreč tudi o pri nas, še bolj pa pri Hrvatih zelo aktualnem vprašanju, ali ločena stanovska dijaška organizacija ali Dijaški Orel. — Dr. Berković razpravlja o vprašanju »Pitanje unije i franjevac J. Marković, M. Tomić pa nadaljuje svoje poročilo »Krvave Osnove ili protokoli sionskih mudrace«. — Kulturni pregled prinaša med drugimi bogatimi poročili tudi članek dr. A. Korošca »Križa parlamentarizma. Sledi še književni pregled, »Vjesnik« in »Chronique religieuse« in »Jugoslavica«. — Nova Revija izhaja četrtletno. Vsak zvezek obsega najmanj 116 strani Stane letno 50 Din in se naroča pri: Uprava N. R., franjevaški samostan, Makarska. — M. Munda.

Naznanila

Redni občni zbor Društva državnih namestnikov in vpokojencev za mursko-soboški okraj se bo vršil v ponedeljek, 21. marca 1927, ob 8. uri zvečer v sokoški čitalnici v Murski Soboti s sledečim dnevnim redom: Odborovo poročilo, poročilo pregledovalcev, volitev predsednika in ostalih odbor-nikov, dveh računskih preglednikov ter služenosti. Če ne bi bil občni zbor sklepčen ob določeni uri, se skliče v zvečer s 14. društvenih pravil čez pol ure drugi, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov. — Odbor.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta ca 150 Jin ali vsaka beseda 50 nar. Najmanjši oglas 3 ali 5 Jin. Glasni na devet vrstic se računajo višje. Za odgovor zram e Na vprašanja brez znanih e ne odgovorjamo!

Službe iščero

Žagovodja

ali LESNI PODJETNIK želim nastopiti mesto v ali izven Slovenije, najraje na večje podjetje in stalno mesto s prostim stanovanjem. Drugo po dogovoru. — Ponudbe na upravo lista pod št. 1868.

Proste službe

ZASTOPNICO

za prodajo dobro izločnega ženskega predmeta (pri privat. strankah) sprejemem takoj proti visoki proviziji. Ponudbe upravi: »Visoka provizija« 1922.

Dekle pridno in poslušno, ki zna tudi nekaj kuhati, išče boljša, mala, slovenska obitelj iz Ljublj. v Splitu. Plača in nastop po dogovoru. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1888.

Dekle za vse

sprejme restavracija »SLON«, Josip Mastnak.

Uraški VAJENEC

se sprejme takoj. — D. MARINKO, urar, Ljubljana, Florijanska ul. 31.

Deklica se takoj sprejme. — Čedna in poslušna - 15 do 17 let stara, za domača dela; ljubiteljica otrok. — Naslove sprejema uprava »Slovenca« pod št. 1937.

Drogerij. pomočnika izvežbanega, marljivo, z dobr. referencami, po možnosti z znanjem francosčine in nemščine — iščemo. Plača dobra z najboljšimi pogoji. Nastopiti more takoj. Angliška drogerija. Vuka Karadžića 14, Beograd.

Voditeljico trgovine

za podružno trgovino z mešanim blagom v Zgor. Savinjski dolini - sprejemem za nastop 23. marca t. l. Reflektiram samo na dobro izvežbano mlajšo in kavcije zmoglo moč. — Takojšnje ponudbe s prepisi pričeval, natančne navedbe dosedanjega službovanja z zahtevkom plače itd. je poslati na trdsko: Jos. p. Kosenšek v Mozirju - Sav. dolina.

Stanovanja

Oddam malo SOBO

z električno razsvetljavo solidnemu gospodu — s 1. aprilom. Jurčičev trg št. 2, 1. nadst., levo.

Stanovanje

2—4 sob se išče v Ljubljani ali okolici. Vselitev takoj ali s 1. majem. — Prijave prosim na naslov: Ing. MIHOR - Ljubljana, Slomškova ulica 7. 1740

Posojila

Posojila 15.000

Din iščem proti garanciji. — Resne ponudbe prosim na upravo lista »Slovenec« pod št. 1956.

Kdo kuvi?

Nov posnemačnik

mesec dni rabljen, znamke »Libela«, 150 litrov na uro, FOTO-APARAT 15 x 18 s pripravo, in PISALNI STROJ, rablj., poceni napravljen. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 1745.

OTOMANA

popoln. nova, s pohišt. blagom preoblečena, in napravljen za 680.— Din. SLEJKO, Zgornja Šiška.

Naša obrt

Gramof. plošče

velika izbira, od 15 Din dalje. Igle »Condor, Herold« in vse posamezne dele za gramofone. — A. RASBERGER, Ljubljana.

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi družba z o. z. Maribor, Frančiškova ul.

Krušno moko in rženo moko vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 14.

POZOR, MLINARJI!

Mlinski valjki (valcen), gladek in oster, in par umetnih kamnov z vso opravo, prodam po ugod. cen. — Istotam se dobi tudi 7 vagonov trdih in 2 vagona mehkih DRV. PAVEL SEDEJ, Javor-nik, Gorenjsko. 1920

Prostovoljna

JAVNA DRAŽBA

manjšega posestva v Potoku št. 12, p. Šmartno-Tuhinj pri Kamniku, se vrši v nedeljo, 20. marca

OTROBE

ovsene, popolnoma sveže, ima napravljen po Din 1.— za kg Sever in Ko., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 5. 1968

Kdo proda?

Cunje

bele, oprane, kupuje Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

Krojači in šivilje!

Kroje (šnite) poljubne in po najnovejši modi izdeluje KNAFELJ ALOJZIJ, učitelj krojaštva, Ljubljana, Križevniška ulica 2.

Fižol — izke in vi-so — e vrste — dajemo v vzgojo. Oddajamo najmanj 10 kg od posamezne vrste. Ceno pridelku določimo že vnaprej. Oddajamo pa tudi razne vrste v vzgojo, katerih pridelek prevzamemo jeseni po dnevni ceni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Stalno službo išče DELOVODJA

zmožen vodstva, kalkulacije in nadzorovanja vseh modernih obratov za izdelovanje, prešanje (štan-canje) kovinastih, pločevinastih izdelkov in galva-niziranje istih. Ker je izkušen strojni in orodni ključavničar, izdeluje sam najbolj komplicirane štanice. Star je 43 let, oženjen, Jugoslovian. Bil je ves čas zaposlen v večjih podjetjih na Dunaju in ima samo dolgoletna izpričevala. — Naslov: Društvo delovodij in industr. uradnikov v Kamniku.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani:

Domači vrt

Kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo

Priredil M. Kumeč

Cena Din 33.—, vezano Din 40.—

IŠČE SE nova ali rabljena

lokomobila

stabilna ali nestabilna, s 50—60 PS, za večje industrije, podjetje, najraje znamke Wolf ali Lanz. Cenj. ponudbe prosimo na Lesna industrija Oplotnica, Slovenija.

Mehko kokošje perje

Din 15.— za kilogram

belo gosje in račje perje

Din 60.— za kilogram

dokler je kaj zaloge pri

EXPORT. DRUŽBI MATHEIS, SUPPANZ in DRUG, Maribor, Cvetlična ulica št. 18.

Prodaja v sredo in v soboto.

Razglas.

Prvi živinski in kramarski semenj v Begunjah se bo vršil 18. marca t. l. Kupci in prodajalci se vljudno babijo.

Županstvo Begunje pri Cerknici.

Priporoča se MAST

znamke J. P.

lastni izdelek tvrdke

Evald Popovič, Ljubljana

Cena nizka, blago izborno.

Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg.

PREKAJENO MESO

vedno v zalogi, po izvanredno nizki ceni.

Važno za posetnike!

Zaradi izpraznitve nekaterih parcel v naši drevesnici nudimo plemenite jabolane, triletnje, in plemenite češnje, dveletne, v več najboljših vrstah po našem izboru po ceni 8 do 12 Din, kakor je kvaliteta. — Ne zamudite prilike in si oskrbite že sedaj, ko je najboljša priložnost za sajenje z najcenejšim, pa vendar strokovno najboljšo odgoje-nim sadjem iz

Drevesnice »VRT« Džamonja in drug

družba z o. z. v Mariboru.

Akaderske tehniške študije

Priprave na oddaljene (Fernvorbereitung) od začetka pa do diplomirane inženirja na k. k. visoki tehniški in kolonijalni šoli v Belgiji. Oddelki: gradba strojev, elektro-tehnika, kemija, metalurgija, industrija, gradba automobila, kolonijalne znanosti, trg. znanosti Prospekte brezplačno: Departement Technique 25, Bld. Constitution, Liege, (Belgije).

ŽIVINOREJCI!

S prav majhnim izdatkom, s skupno 3—4% vrednosti blaga, morete že v skrajnem času z uporabo

DISTOL-A

edino dobrega zanesljivega sredstva, rešiti svojo živino metlivo.

Od ministrstva za narod. zdravje predpisane cene: mala kapsula (za ovce) . . . Din 3.50 velika kapsula (za govedo) . . . Din 10.50 Dobivajo se v lekarnah.

Jemljite samo one kapsule, na katerih je utisnjena beseda »DISTOL«, ker samo tak je pravi »Distol«, ki sigurno učinkuje, in to še celo pri govedu, ki je že zapisano pogin. — V lastnem interesu uporabljajte predpisane doze in ne kupujte potvorb. »KASTEL« D. D., KARLOVAC.

Zahvala.

Povodom prerane smrti našega draga očeta, gospoda

Alojzija Čančer

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili na zadnji poti, enako vsem darovalcem vencev in cvetja, prav posebno pa še prijateljem in sosedom ter g. Božiču, ki so nam v teh težkih trenutkih tako po-žrtvovalno priskočili na pomoč.

ZALUJOČI OSTALI.

Prostovoljna prodaja posestva na Ptujski gori.

Zaradi rodbinskih razmer SE PRODA prostovoljno lepo posestvo na Ptujski gori, znameniti božji poti v Sloveniji. Posestvo obstoji iz hiše št. 7, v neposredni bližini romarske cerkve, dobro izdoče gostilne z gospodarskimi poslopji, dalje hiše št. 3 s sadnim vrtom in vrtom za zelenjavo, pristave s pripadajočim posestvom. — Proda se v celoti ali pa po sledečih skupinah: 1. Gostilna hiša št. 7 z gostilniškim inventarjem, gospodarskim poslopjem in vrtom za zelenjavo. — 2. Hiša št. 3 s sadnim vrtom in vrtom za zele-njavo. — 3. Pristava s posestvom, skupno ali po parcah. — Prodaja, odnosno parcelacija na licu mesta na Ptujski gori se vrši na Jožefovo dne 19. marca dopoldne ob 10. uri v Klemenčevi gostilni. — Poisnila daje in ponudbe sprejema odvetniška pisarna Dr. IVANA FERMEVC, odvetnika v Ptuj. Cena primerna, plačilni pogoji ugodni. 1932

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec.

Urednik: Franc Teršedlav.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Ceč